LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabāce. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl." Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 12000 Published three times weekly.

LATVIJA

LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 45 (269)
Otrdien, 1949. g. 26. aprilī
Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevēja: Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa; kopas vecākais M. Cullītis. Galvenais redaktors K. Rabāce (darbā neatrodas); galv. redaktora vietn. M. Cullītis. Redaktori: B. Ķīselis, A. Liepa, H. Mindenbergs. Redakcijas adrese: Günzburg/Do., Postfach 79, (tālrunis 84).

Nezaudēt ticību Latvijas nākotnei un sev

Sūtnis K. Zariņš apciemo latviešus britu joslā

Mūsu speciālkorespondenta ziņojums pa tālruni

Vācijas latviešu sabiedriskās dzīves uzmanības centrā, it īpaši britu joslā, kopš pagājušās ceturtdienas ir izcilais notikums — Latvijas valdības ārkārtējā pilnvarotā, sūtņa Kārļa Zariņa pirmais apciemojums Vācijā pēc kara. Sūtnis, kā zināms, ir britu valdības iestāžu oficiāls viesis. Apciemojuma laikā viņam ir izdevība iepazīties ar tautiešu dzīvi britu okupācijas joslā, apskatīt latviešu nometnes un sabiedriskos iekārtojumus, kā arī tikties ar trimdas latviešu vadītājiem darbiniekiem un pārrunāt ar viņiem daudzas aktuālas problēmas. Tāpat sūtnim K. Zariņam ir izdevība dažādus jautājumus tūlīt apspriest ar britu okupācijas iestāžu un militārās valdības pārstāvjiem. Tālāk sniedzam mūsu uz britu joslu nosūtītā speciālkorespondenta ziņojumu par sūtņa viesošanās līdzšinējo gaitu.

Sūtnis K. Zariņš britu joslā ieradās ceturtdienas vakarā ar Amsterdamas ātrvilcienu Herfordas stacijā viesi sagaidīt bija ieradies britu militārās valdības pārstāvis, kā arī latviešu augstāko trimdas organizāciju vadītāji — LNP un LCP priekšsēdis J. Celms, no Baltiešu Centrālās Padomes J. Miezis un A. Trapāns, LCK locekļi J. Niedra , M. Bērziņš un A. Dravnieks, Daugavas Vanagu priekšsēdis pulkvedis V. Janums un citi apsveicēji. Maza latviešu tautu meita sūtnim pasniedza ziedus.

Reizē ar sūtni Zariņu Herfordā ieradās arī Igaunijas sūtnis Londonā A. Torma un Lietuvas sūtnis B. Balūtis. Viņus sagaidīja igauņu un lietuviešu trimdas organizāciju pārstāvji. Pēc tam viesi automašīnās devās uz Lemgo, kur piektdien notika oficiālas vizītes britu militārajās iestādēs.

Tai pašā dienā visi trīs sūtņi ieradās Osnabrikā, lai iepazītos ar baltiešu darba un sardžu vienībām. Notika vienību svinīga parāde, piedaloties arī britu komandējošam ģenerālim. Parādes laukumā viesus sagaidīja visu triju tautību sardžu vīru goda ierinda. Tautību pārstāvji sniedza ziņojumu sūtņiem, pēc kam trīs Londonas viesi apstaigāja brašās ierindas un apsveicinājās ar sardžu vīriem. Skati noslēdza parādes gājiens. Pēc tam katrai tautībai atsevišķi notika sanāksmes telpās. Ziņojumu sūtnim Zariņam sniedza baltiešu sardžu vienību sakaru virsnieks plkv. Silgailis.

Uzrunājot sapulcējušos, sūtnis K. Zariņš norādīja, ka tikai tagad viņam izdevies piepildīt savu vēlēšanos apciemot tautiešus Vācijā. Dodoties ceļā no Londonas, kāds angļu draugs sarunā ar sūtni uzsvēris, ka kāda tauta var zaudēt visu, tikai nedrīkst zaudēt ticību Dievam un dzimtenei. „Tagad šeit, apciemojot jūs," teica sūtnis, „es varēju pārliecināties, ka uzticība Dievam un dzimtenei tiešām nav zaudēta." Sūtnis Zariņš savā runā pieskārās arī pašreizējam politiskajam stāvoklim, pie kam norādīja, ka patlaban nav vairs runas par atsevišķu valstu interesēm, bet par izšķirīgo jautājumu, kam gūt virsroku — austrumu despotismam vai rietumu civilizācijai. „Spriežot pēc notikumu attīstības," apliecināja sūtnis Zariņš, „varu droši teikt, ka es ar savu sirmo galvu vēl atgriezīšos dzimtenē un vēl jo vairāk uz to varat paļauties jūs, jaunākie."

Piektdienas pēcpusdienā sūtnis K. Zariņš ieradās Grēvenē, kur notika dievkalpojums mācītāja Meistera vadībā, asistējot vēl četriem Grēvenes mācītājiem, bet pēc dievvārdiem svinīga nometnes latviešu padomes sēde, kurā nometnes padomes priekšsēdis Dr. K. Zvejnieks viesim pasniedza latvisku šķīvi.

Sestdien Grēvenē notika nometnes apskate un kopīgs svinīgs akts visām tautībām. Sarīkojumā piedalījās arī Vestfāles apgabala militārās pārvaldes priekšnieks plkv. Kuks, IRO apgabala vadītājs plkv. Mendijs, kā arī turienes DPACS komandieris Meklīns.

Uzrunā sūtnis Zariņš vēlreiz uzsvēra, ka tauta nezudīs, ja tā nezaudēs ticību sev un Visuvarenajam. Pašreizējais ciešanu laiks latviešus norūdījis un stiprinās tam brīdim, kad tie varēs atgriezties dzimtenē. Sekoja svinīgi akti katrai tautībai atsevišķi. Uzrunā Grēvenes latviešiem sūtnis Zariņš apliecināja, ka jau līdzšinējā apciemojuma posmā redzētais viņu ļoti stiprinājis cerībā un ticībā tālākai cīņai par Latvijas neatkarību. Zariņš uzsvēra, ka Baltijas valstu sūtņu starpā Londonā paštāv ļoti cieša sadarbība un visus jautājumus kārto kopīgi. Nebūtu sevišķas nozīmes jau trimdā pasludināt īpašu Baltijas ūniju: „Trimdā Baltijas valstu ūnijai jābūt mūsu sirdīs, domās un darbos, bet ne uz parakstītas deklarācijas. Ir pamats cerēt, ka Baltijas valstis ietilpst arī Eiropas ūnijas plānos, bet tās vadītāji pagaidām rēķinās tikai ar reālitātēm un mūsu laiks, diemžēl, vēl nav pienācis."

(Beigas 3. lapp.)

Pirms vasaras sākuma Rietumvācija vēlēs savu jauno parlamentu

KRIZE BONNĀ PĀRVARĒTA

Rietumvācijas krize pārvarēta. Svētdien Berlīnē no ASV ieradās Roberts Merfijs, amerikāņu ārlietu ministrijas Vācijas nodaļas vadītājs un drošākais kandidāts augstā komisāra postenim nākamajā Rietumvācijā. Viņš apspriedās ar ģen. Kleju, un pirmdien abi izlidoja uz Frankfurti, kur ieradās arī vācu parlamentārās padomes delegāti. Tie ziņoja, ka abas lielākās vācu politiskās partijas CDU un SPD — kristīgie demokrati un sociālisti, kas līdz šim nevarēja saprasties un kavēja satversmes pieņemšanu, visos punktos vienojušies. Tagad jau var paredzēt, ka Rietumvācijas valsts radīšanai atliek vairs tikai tehniski reālizēt jau izstrādātos plānus. To cer veikt vēl pirms vasaras sākuma — 21. jūnija.

Pagājušā nedēļā, kad likās, ka vācu politiķu kavēšanās padarīs Rietumvācijas valsts nodibināšanu paredzētā laikā neiespējamu un daži Berlīnes amerikāņu un angļu korespondenti jau ziņoja par „galīgu strupceļu", ASV ārlietu ministrs arī Anglijas un Francijas vārdā ģen Kleja vārdā pēdējo reizi uzaicināja Bonnas politiķus panākt ātru vienošanos. Notā bija paziņots, ka trīs ārlietu ministri piekrīt dažām vācu socialdemokrātu prasībām par stingrāku centrālisma principa ievērošanu jaunajā Rietumvācijas satversmē un apstiprinās arī SPD prasības finanču un nodokļu lietās. Ar to bija atrasts kompromiss, un jau sestdien Bonnā informētas aprindas rēķināja, ka vēlākais līdz pirmdienai SPD un CDU savus uzskatus būs saskaņojušas un drīz militārgubernātoriem iesniegs jaunās satversmes projektu. Ziņa, ka Vācijas un Austrijas nodaļas vadītājs ASV Roberts Merfijs izlidojis no Vašingtonas uz Berlīni, vācu saprašanos vēl pasteidzināja. Tūlīt izraudzīja piecas komisijas, kas saskaņoja līdzšinējos partiju viedokļus un pielaikoja tos Ečesona pēdējiem ierosinājumiem. Svētdien vācu raidītāji jau ziņoja, ka Bonnas parlamentārās padomes priekšsēdis Dr. Adenauers kopā ar 17 delegātiem dosies uz Frankfurti, lai iesniegtu Rietumvācijas jaunās satversmes projektu militārgubernātoriem. Bonnā pirmo reizi kopš 8 mēnešiem valdīja optimisks un pat cilāts noskaņojums. Politiķi spriedā, ka jau pirms vasaras sākuma varēs notikt Rietumvācijas valsts pirmā parlamenta vēlēšanas. Acīm redzot, jūnijā jau jaunā Rietumvācijas valdība varēs sākt savas funkcijas.

Rietumvācijas valstī pagaidām Berlīnes triju rietumu sektoru uzņemšana nav paredzēta. Par to vēstīja Reutera telegramma no Bonnas, izskaidrojot šo lēmumu ar to, ka Vašingtonā, Londonā un Parīzē joprojām Berlīni teorētiski uzskatot kā visu četru kādreizējo sabiedroto pārvaldītu un pašreizējā situācijā neesot nekāda iemesla šo stāvokli grozīt. Šis oficiālais paskaidrojums, kas nāk no noteicējām aprindām Berlīnē, rāda, ka joprojām nopietni rēķinās ar iespēju tomēr panākt saprašanos ar Padomju Savienību Berlīnes jautājumā. Tā kā līdz šim arvien uzsvērts, ka ASV, Anglija un Francija par tālāko runās tikai tad, ja Berlīnes blokāde būs atcelta, joprojām slepenībā turētās apspriedes Vašingtonā un Ņujorkā tiktālu pavirzījušās uz priekšu, ka vēl šai vasarā var cerēt uz Berlīnes blokādes atcelšanu. Arī preses un radio no-

(Beigas 3. lpp.)

Paātrina nometņu likvidēšanu

Aprīlī paredzētā plānveida nometņu likvidēšana amerikāņu joslā, par ko ziņojām jau agrāk, norit straujāk nekā sākumā gaidīts. Agrāko 10 vietā likvidējamo nometņu saraksts pieaudzis līdz 19. No tām lielākā daļa ir paprāvas, ar vairāk nekā 500 iedzīvotājiem. Līdz 15. aprīlim likvidētas jau 9 nometnes, kurās agrāk dzīvoja 5714 personu. To vidū bija lielā latviešu nometne Fuldā ar 1100 iemītniekiem, bez tam latviešus skāra nometņu likvidēšana Minchenhofā — 1400 iemītnieku, Benheimā — 930, Garmišā — 800, Hammervegas nometnē Veidenē — 600, Meierhofā — 550 uc.

Aprīļa otrā pusē vēl likvidēs 10 nometnes ar 14.300 iedzīvotājiem, to vidū arī Kaseles Junkerkazarmas, kur mita 800 latviešu, tāpat turienes Jēgerkazarmas ar 2500 iemītniekiem, bet tikai nedaudz latviešiem. Pārkārtošanas akcija skar arī abas Bambergas nometnes, kurų 2100 iemītnieku vidū ir pāri par 500 latviešu. Bez tam likvidācijai pakļauta nometne Dinkelsbilē ar apmēram 200 latviešiem.

DP demonstrācijas arī Braunšveigā

Rozālijas kazarmu pagalmā Braunšveigā 20. aprīlī pulcējās ap 1500 ukraiņu, baltkrievu, rumāņu, lietuviešu, latviešu un igauņu protesta demonstrācijai pret bolševiku terroru zemēs aiz dzelzs priekškara. Notika svinīgs dievkalpojums, pēc kura ikvienas tautas pārstāvis īsos vārdos paskaidroja saņāksmes nozīmi; pēc tam pieņēma rezolūcijas iesniegšanai okupācijas iestādēm. Iepriekš informējot pilsētas galvu, policiju un IRO vadību, demonstrācijas dalībnieki paši savu kārtības sargu pavadībā devās gājienā uz apm. 5 km attālo pilsētas centru, nesot transparentus un karogus un ceļā izdalot publikai vācu valodā iespiestas informācijas lapiņas. Gājiens noritēja labā kārtībā, un vācu policija izturējās visai korekti.

V. T.

Nankinga kritusi

un komūnistu karaspēks virzās uz Šanghaju

ĢENERĀLIS MEKARTŪRS BRĪDINA ASV PAR DRAUDĪGO STĀVOKLI TĀLAJOS AUSTRUMOS

Nacionālās Ķīnas situācija dienu no dienas kļūst draudīgāka. Pieci simti kilometru garā frontē pāri Jangtsē upei nepārtraukti plūst komūnistu spēki. Pēc Nankingas ieņemšanas Mao Tse Tunga galvenās armijas dodas dienvidu virzienā un apdraud lielāko un bagātāko Ķīnas pilsētu Šanghaju. Lai gan valdība to nolēmusi aizstāvēt „līdz pēdējam vīram", militārie lietpratēji domā, ka Šanghaja kritīs jau šonedēļ. Amerikāņu okupācijas armijas komandieris Japānā ģenerālis Mekartūrs brīdinājis Savienotās Valstis notikumus Tālajos austrumos nenovērtēt pārāk zemu.

Nacionālās Ķīnas sabrukums strauji turpinās, ziņo gandrīz visas telegrafa aģentūras un laikrakstu korespondenti. Tikai priekš nedēļas sākās lielā Jangtsē upes ofensīva, bet septiņu dienu pietika, lai pilnīgi sairtu visa valdības aizsardzības līnija ziemeļu krastā. Svētdien no rīta komūnisti iesoļoja nacionālās Ķīnas galvaspilsētā Nankingā, lai gan valdības karaspēks to bija atstājis jau sestdien. Vienu dienu pilsētā valdīja chaoss un pilnīga dezorganizācija. Pūlis, kurā bija arī ļoti daudzi valdības karaspēka un policijas dezertieri, sāka laupīt pamestos veikalus, noliktavas un birojus, meklējot galvenokārt miltus un rīsus. Ko nevarēja paņemt līdzi, to salauza vai sadedzināja. Vēlāk ielās pašu laupītāju starpā izcēlās sīvi cīņini; nereti atskanēja arī šāvieni, kas prasīja daudz upuru. Viss ostas rajons dega, un melni dūmi klāja Jangtsē dulkainos ūdeņus. Arī galvenās stacijas rajonu pārklāju milzu putekļu mākoņi, jo valdības karaspēks atkāpjoties saspridzināja stacijas ēkų. Ārzemnieku kvartālam un ārzemju sūtniecībām pūlis tomēr neuzbruka. AP pārstāvis no Nankingas svētdienas priekšpusdienā telegrafēja, ka komūnistu karaspēks pilsētā iesoļojis bez starpgadījumiem un tā disciplīna ir priekšzīmīga.

Pēc Nankingas krišanas jau svētdien bija apdraudēts lielākās un bagātākās Ķīnas pilsētas Šanghajas liktenis. Vēl sestdienas vakarā nacionālā valdība solījās aizstāvēt pilsētu līdz „pēdējam vīram". Karaspēks steigā cēla nocietinājumus, ierīkoja strēlnieku lizdas un tanku aizsprostus. Bet jau pirmdienas rītā BBC ziņoja, ka komūnisti atrodas tikai 20 km no Šanghajas. Valsts prezidents Litsunjens pilsētu atstājis lidmašīnā un devies nezināmā virzienā. Ļaunākais Ķīnas traģēdijā ir tas apstāklis, ka nacionālisti sašķēlušies divi daļās. Mazākā grupa ar ministru prezidentu Hojinčinu Šanghaju vēlas aizstāvēt, kamēr pārējie pievienojušies maršalam Čangkaišekam un par vienīgo izeju uzskata atkāpšanos uz Formozas salu. Militārie lietpratēji domā, ka pilsētu tomēr neviens neaizstāvēs un tā kritīs jau vistuvākajā nākotnē bez kaujas. Pēc informācijas no Pekingas, Šanghajas telpā komūnisti ielenkuši 300.000 nacionālās armijas vīru. Jau svētdienas vakarā Šanghaja praktiski bija pilnīgi nogriezta no ārpasaules, jo visas dzelzceļa līnijas pārvalda komūnisti.

Amerikāņu konsuls devis rīkojumu ASV pavalstniekiem steidzami atstāt pilsētu. Uzsākti priekšdarbi, lai no Šanghajas evakuētu arī apmēram 4000 britu pavalstnieku. Pēc neapstiprinātām ziņām, pilsētā ieradies nacionālās Ķīnas valsts prezidents un maršals Čangkaišeks, kas, pēc kādas agrākas AP informācijas, bija solījies izdarīt pašnāvību pie republikas tēva Litsunjena kapa pieminekļa, ja komūnisti iesoļos Nankingā.

Ķīnas notikumi dzīvi atbalsojas arī Eiropā. Kad par Nankingas krišanu Parīzes miera konferences priekšsēdis paziņoja delegātiem, „lielā sajūsmā" tie pietrūkās no saviem sēdekļiem, un zālē vairākas minūtes no vietas atskanēja aplausi un gaviles. Turpretim britu komūnistu partijas ģenerālsekretāru Politu klausītāji gandrīz nolinčoja, kad viņš sāka slavēt Ķīnas komūnistu uzvaru. No pūļa atskanēja draudīgi saucieni par britu kara kuģu apšaudīšanu. Kad Polits vēl mēģināja runāt, laužu māsas metās tam virsū. Tikai ar policijas palīdzību viņam izdevās paglābties kādā namā un no turienes vēlāk aizbēgt.

AP pārstāvis no Tokio ziņo, ka ģenerālis Mekartūrs nacionālās Ķīnas traģēdiju vēro ar vislielāko uzmanību. Viņš izteicies, ka ASV līdz šim pārāk lielu vērību veltījušas Eiropai un nevēlējušās ieredzēt tās briesmas, kas draud Austrumāzijai. Pēc ģenerāļa domām, notikumi Ķīnā vislielākā mērā skar Savienoto Valstu militārās intereses Pacifika telpā. Zināmās aprindās Ņujorkā aizvien noteiktāk nostiprinās pārliecība, ka pēc komūnistu uzvaras Ķīnā apdraudēta būs arī Indija, Burma, Siāma, Indoķīna un Holandes Indija. Ministru prezidents Pandits Nēru esot izteicies, ka katrs solis, ko komūnisti spēr uz dienvidiem no Jangtsē, nozīmē briesmas Indijai. Ņujorkā dzird runājam, ka lielākā ASV ārpolitikas kļūda esot tā, ka amerikāņi nav izpratuši Padomju Savienības ekspansijas fronti globāli.

Sestdien komūnisti pirmo reiz sākuši runāt par britu kara kuģu apšaudīšanu. Pekingas raidītājs paziņoja, ka Mao Tse Tungs gatavs iecelt komisiju, kurai uzdos starpgadījumu izmeklēt, tūdaļ gan piebilstot, ka vainīgi paši angļi, kas „tieši iejaukušies Ķīnas pilsoņu karā". Britu flote esot pievienojusies nacionālistu operācijām un apšaudījusi komūnistu karaspēku Jangtsē upes ziemeļu krastā. Komūnisti pie tam nav zinājuši, kādai nācijai minētie četri kuģi pieder. Par britu flotes apšaudīšanu otrdien notiks debates apakšnamā. Runu pieteicis arī Vinstons Čerčils.

Holandes un Beļģijas karogi plīvo Vācijā

Sestdien Holande un Beļģija iekļāva savā territorijā tos vācu apgabalus, kas abām valstīm piešķirti saskaņā ar sabiedroto lēmumu. Holandes pārvaldē pāriet apmēram 4000 vāciešu, bet Beļģijas — 600. Tikai 50 ģimenes atstāja līdzšinējās dzīves vietas un pārcēlās uz Vāciju. Beļģijas valdība saviem jaunajiem iedzīvotājiem izdeva jaunus personības dokumentus, lai viņi varētu brīvi kustēties pārējā valsts daļā. Holandei pievienotie vāciešī pagaidām vēl ir izolēti, un tos uzraudzības iestādes reģistrē. Skolnieki arī uz priekšu varēs apmeklēt skolas Vācijā, bet strādnieki strādāt savās agrākajās darba vietās. Divdesmit robežpunktos kopš sestdienas plīvo Holandes karogi, bet septiņos — Beļģijas.

28. aprīlī saules aptumsums

Viena no retākajām dabas parādībām — saules aptumsums — notiks 28. aprīlī un būs redzams arī Rietumvācijā. Pl. 8,19 jaunais mēness atradisies starp zemi un sauli, un tā ēna apklās apmēram vienu trešdaļu saules. Aptumsums ilgs līdz pl. 10,05. Laiks precīzi attiecas uz Mincheni un apkārtni, tā kā pārējā Bavārijā tas var grozīties par dažām minūtēm. Aptumsušo sauli vislabāk novērot caur nokvēpinātu stiklu vai tālskati.

Polijas vēstniecība Vašingtonā — spiegu centrāle

Tautas pārstāvju nama Pretamerikāniskas darbības izmeklēšanas komisija sestdien publicēja sensācionālu ziņu, ka Polijas vēstniecība Vašingtonā ir spiegu centrs visām Savienotajām Valstīm. Šī publikācija pamatojas uz agrākā militārā atašeja ģenerāļa Modeļska liecību. Komisijai viņš paskaidrojis, ka jau 1946. gadā vēstniecība sapāma no Varšavas slepenu pavēli izveidot spiegu centrāli un vākt militāru un saimniecisku informāciju. Šo pavēli parakstījis kāds pulkvedis Komars. Pēc ģenerāļa Modeļska liecības, Komars ir Padomju Savienības pavalstnieks un vada Polijā slepeno dienestu. Spiegus Savienotajās Valstīs vadījis pulkvedis Alefs Boļkovskis, kas pārzinājis arī Meksikas un Kanadas nodaļas. Zem zvēresta nodotajā liecībā ģenerālis Modeļskis izsaka pārliecību, ka poļu profesors Ignacs Zvoļkovskis vācis informāciju par atombumbu. Modeļskis atteicās no sava militārā atašeja postenā pag. gada rudenī un kopš tā laikā dzīvo ASV kā privātpersona.

LATVIJA

Nr. 45 (269) 1949. g. 26. aprilī

Ar autora parakstu vai iniciāliem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

PASAULES PILSONIS VAI PATRIOTS

Dabas augšāmcelšanos latviešu trimdas draudze šogad sagaida šķirta dažādos platuma grados un dažādos kontinentos. Tomēr šogad mūs visus vairāk nekā citkārt līksmina ceribu vēju šalkošana, nemitīgi turēdamās gaisos. Rietumu pasaulei, kas mūs dažkārt uzlūkoja dalītām jūtām, gan ar līdzcietību, gan neuzticību, šodien vairs nav noslēpums, kādēļ esam trimdinieki. Mūsu nelaime laika ritējumā ieguvusi starptautisku atzīšanu. Mūsu nopūtas atbalsojušās dzirdīgās sirdīs un, spriežot pēc labām zīmēm, ir drosme secināt, ka arī mūsu neatkarība pēc rūgtajiem pārbaudījumiem atgūs tai laupītās pilsoņu tiesības tautu saimē.

Laujoties šo ceribu vēju šalkošanai, pār visām lietām nedrīkstam aizmirst, ka latviešu tautai neviens nepalīdzēs piecelties, ja tā pati neliks lietā visus savus spēkus un dzīves ziņu, lai piepildītu izpostīto un vandaļu izlaupīto zemi ar jaunu dzīvību un jaunu darba rosmi. Katrai tautai arvien no jauna jāapliecina savs spēks un dzīvot prasme. Bet kas šodien mūsu spēks un stiprums? Mūsu spēks esam mēs paši, mūsu trimdinieku saime, mūsu viri, mūsu sievas un mūsu bērni. Cita kapitāla nav, ar ko varētu droši rikoties. Šis kapitāls nav liels, bet tas nav arī tik mazs, lai vajadzētu nolaist bezcerībā rokas. Viss atkarīgs no tā, cik lielus augļus šis latviešu dzīvības kapitāls spēj nest.

Pirmais priekšnoteikums neatkarībai ir — likteņīgās pārvērtību dienās, kas varbūt nav aiz kalniem, mums jāspēj piepildīt sava zeme ar latviešu ļaudīm. Katrai tukšai telpai arvien rodas nelūgti iemītnieki. Mums šai invāzijai, ko iesākuši slāvi, ir stingri un bezbailīgi jāaizcērt vārti. Dzimtenē palikušie vieni diemžēl to vairs nespēs. Tātad mums jāprot ne vien savu brīvi izkarot, un par to nešaubos, bet vēl vairāk mums būs jāprot pastāvēt uz savas zemes kā pilntiesīgiem saimniekiem.

Raugoties nākotnes perspektīvās, jāiegaumē, ka nākošā Krievijas valdība, vienalga, vai tā segsies ar monarchijas vai demokratijas karogu, nevarēs ļāt aizmirst cara Pētera un Staļina nodomus par logu uz Eiropu, tā nevarēs samierināties ar apstākli, ka mazās Baltijas tautas nostāsies ceļā uz ārtām ostām un izdevīgiem tirdzniecīskiem darījumiem. Protams, viņi varbūt neuzmāksies mums kā iekarotāji, viņi var nākt „talkā" arī kā labi „draugi", bet mēs zinām, ka vājajam, ja tas pieņem no stiprā palīdzību un nespēj citādi samaksāt, jāsamaksā ar daļu savas brīvības. Vēl jaunāk, ja kāds aizņemas no kaimiņa dzīvības kapitālu, lai aizstātu savu nodeldēto.

Apsverot aukstasinīgi šo iespēju, latviešu trimdiniekam jau šodien jābūt skaidrībā, kas viņš grib kļūt: vai labi situēts pasaules pilsonis, vai apņēmības spārotā savas tautas brīvības pionieris. Vērtējot godīgi un augstu mūsu tagadējo trimdas mājastēvu laipnību un likumus, jāapzinās, kas notiek ar latviešu tautas dzīvības likumiem.

Ja gribam atgriezties turp, no kurienes esam nākuši, tad šie likumi jāiegaumē vairāk par visu. Latviešu rakstniekiem, radošajiem mākslinīekiem un nacionāliem ideologiem jāgādā, lai tautas gars gūtu jaunus impulsus, bet mūsu viriem un jo sevišķi mūsu mātēm un sievām jāstāv nomodā tāpat kā klausu laikos, lai neapdzistu latviskās ģimenes un gara dzirksteles pasaules plašumos. Latviskajām ģimenes tradicijām svešumā jāizstāj ne vien latviešu zeme, bet arī latviešu valsts un sabiedrība, un latviešu sievietei ir jātop par šo tradiciju sargātāju. Vecām tautām tradicijas dažkārt aizstāj gudrību, mums vajadziga ne vien gudrība, bet arī nesalaužama ticība un ticība.

Tieši no latviešu tradiciju, no latviešu ģimeņu stipruma ir atkariga mūsu izmūkšana vai dzīvošana. Nelietību un varmācību nevar iznīdēt stipriem vārdiem, tikai stipriem darbiem. Bet kur būs šo stipro darbu darītāji, kur būs mūsu jaunatne, ja mūs neizargās latviešu mātes skaidrība un tradiciju tikumiskais spēks? Klausoties ceribu vēju gaisā, domāsim, cik stipras, latviskas ir mūsu sirdis. Pirmdzimtības tiesu nepārdosim par lēču virumu.

Pēteris Aigars

Kādi īstenībā ir latviešu luteriskās baznīcas apstākļi Anglijā

Dažkārt presē parādās ziņas par latviešu luteriskās baznīcas apstākļiem Anglijā, bet ne vienmēr tās gluži pareizas; blakus dažiem pareiziem vērojumiem gadās arī aplami secinājumi, kas balstās uz nepareizām vai pārprastām ziņām.

Amerikā ir vairākas luterisko draudžu apvienības. Divas lielākās, ar kurām mums radušies sakari, ir Luteriskā apvienība, kas ietilpst Vispasaules luteriskā federācijā, un Misuri sinode. Federācija pagājušā vasarā sanāca konferencē Lundā, Zviedrijā, kur ricības komitejā ievēlēja arī mūsu archibīskapu. Tā cenšas apvienot luteriskās baznīcas visā pasaulē, pievienojas arī sadarbībai ar citām konfesijām un ir Vispasaules baznīcu apvienības locekle. Misuri sinode šai ziņā ir atturiga un nemeklē sakarus ar citām konfes. vai luteriskām apvienībām.

Bet Anglijā Luteriskā federācija un Misuri sinode sapratušās un proti — palīdzības darbā cittautiešu luteriskām baznīcām, kuŗas kopīgi atbalsta un piedalās šo baznīcu dzīves veidošanā. Tur liels nopelns abu organizāciju pārstāvjiem Anglijā, kas netauplja pūles, lai šeit panāktu saprašanos. Tā arī Latvijas ev. lut. baznīca Anglijā saņem ievērojamu atbalstu no amerikāņiem, bez kuŗa tā nevarētu veikt savu darbu.

Amerikāņi nevēlas uzturēt mūsu baznīcas darbu Anglijā, bet grib, lai mēs paši to darām Taču zinādami, ka saviem vājajiem spēkiem šajos apstākļos vieni paši to veikt nevaram, viņi ir gatavi segt zināmu iztrūkumu. Viņi izstrādājuši sīku budžetu, kādām jābūt mācītāju algām, kancelejas, ceļa izdevumiem un izdevumiem par baznīcu. Ko mēs ar saviem ziedojumiem un kolektēm nevaram segt, to viņi mums piemaksā sava budžeta robežās. Turklāt viņi cer, ka mūsu ienākumi pieaugs, lai mēs ar laiku paši varētu uzturēt savas baznīcas darbu. Viņi tādēļ prasa no mācītājiem katru mēnesi sīku pārskatu par darbību, ienākumiem un izdevumiem pēc zināmas schēmas, lai, atkarībā no tā, noteiktu sava atbalsta apmērus. Pie šiem sīkajiem pārskatiem daļa mūsu mācītāju nav pieraduši. Bet pārskati ir vajadzīgi, lai Amerikā varētu vākt līdzekļus. Tie nenāk no Amerikas bagātniekiem, kas nav luteriskās baznīcas locekļi, bet sastādās no mazākām summām, ko iemaksā cilvēki ar vidēju izpeļņu, un tiem jāsniedz ziņas par naudas izlietošanu. Arī latviešu draudzes Amerikā dod savu daļu šim palīdzības darbam.

Mūsu draudzes visumā saprot šo stāvokli, tikai dažkārt jūtas stavā ricībā ierobežotas, jo nevar patstāvīgi lemt par savāktajiem līdzekļiem. Turklāt tām ir arī pašām savas vajadzības. Tās amerikāņi arī atzīst un pieļauj, lai tādiem mērķiem patur zināmu daļu līdzekļu, atgādinot, ka visas baznīcas darba uzturēšanai tomēr jāstāv pirmā vietā. Pie tādas kārtības es, kā baznīcas dzīves vadītājs, kas sakopo visus norēķinus, lai tos sniegtu tālāk nepieciešamā atbalsta iegūšanai, līdzekļus no draudzēm un mācītājiem vispārējo baznīcas izdevumu segšanai neesmu prasijis. Tam nebūtu nekādas nozīmes, jo tie tā kā tā būtu jāatveik no pabalstu summām, kas tāpat jādara ar katra mācītāja ienākumiem viņa draudzē. Es saņemu tikai kolektes no dievkalpojumiem, kuŗos piedalos, lai tos kopējā pārskatā stādītu pretī vispārīgiem baznīcas darba izdevumiem. Tādēļ norādījums, ka draudzes man nav iesūtījušas nekādus līdzekļus, dibinās uz pārpratumu.

Ir jautājums, vai mūsu draudzes Anglijā ar laiku varēs kļūt finanšiāli patstāvīgas. Tagad tās tādas vēl nav un nevar būt. Vienmēr amerikāņi savus pabalstus nesniegs. Ja mūsu draudzes būs dzīvas, tad arī rasies vajadzīgie līdzekļi. Tagadējie apstākļi var būt svētīga skola mācītājiem un draudzēm. Lai Dievs dod, ka tas tā būtu!

Prāvests E. Bergs,
Latvijas ev. lut. archibīskapa vietnieks Lielbritanijā.

O. HELLSTRĒMS PILNĪGI REHABILITĒTS UN BAUDA ANGLIJAS UN LCK NEDALĪTU UZTICĪBU

ANGLIJAS ĀRLIETU MINISTRIJA ĪPAŠĀ RAKSTĀ NOŽĒLO NOTIKUŠO PĀRPRATUMU

Kā zināms, priekš dažiem mēnešiem angļu iestādes Rietumvācijā deva rīkojumu neielaist DP nometnēs filantropu un Vašingtonas štata tirdzniecības kameras viceprezidentu Oskaru Hellstrēmu. Sakarā ar to par O. Hellstrēmu izplatījās dažādas nožēlojamas baumas. LCK arī no savas puses darija visu iespējamo minētā rīkojuma atcelšanai un baumu apklusināšanai.

Tagad saņemta Anglijas ārlietu ministrijas 8. aprīlī datēta atbilde O. Hellstrēmam: „Esam priecīgi Jums ziņot, ka mūsu atbildīgās iestādes Vācijā apstiprinājušas, ka attiecīgais cirkulārs nebija domāts, lai mestu ēnu uz Jums personīgi, bet tika publicēts saskaņā ar pastāvošiem noteikumiem attiecībā uz ASV pilsoņu apmeklējumiem nometnēs. Šie noteikumi izdoti pēc IRO un ASV DP komisijas pieprasījuma, nolūkā atzkavēt DP nometņu apmeklējumus bez šo organizāciju iepriekšējas atļaujas. Šķiet, ka zināmas personas un organizācijas ir nepatiesi apgalvojušas, ka tās var sagādāt galvojumus, tā radot ne vien veltas cerības nelaimīgajām pārvietotajām personām, bet pat izmānot naudu no privātpersonām uz šo nepatieso apgalvojumu pamata. Esam pārliecināti, ka Jūs piekritisit tam, ka mūsu piesardzības soļi pilnā mērā attaisnojas, lai arī kā mēs nožēlojam, ka Jums bija jākļūst šo soļu daļējas izpausmes nevainīgam upurim.

Mūsu priekšlikums būtu Jūsu nākamā Vācijas apmeklējumā sagādāt ieteikuma vēstules no IRO vai DP komisijas. Mūsu iestādes tad būs priecīgas veikt nepieciešamos nokārtojumus Jūsu apmeklējumiem mūsu joslas nometnēs.

Es palaujos uz to, ka teiktais noskaidros visus pārpratumus, kas apēnoja mūsu pazīšanās prieku, un ka Jūsu nākamais apmeklējums mūsu joslā būs patīkams."

O. Hellstrēms izteicis sirsnīgu pateicību LCK par uzticību viņam. LCK no savas puses apsveikusi O. Hellstrēmu sakarā ar Anglijas ārlietu ministrijas paziņojumu un sakarā ar pagodinājumu, ko viņam parādījis Beļģijas regents princis Čarlzs, piešķirot viņam Chevalier de l'ordre de la Couronne ordeni par nopelniem tirdzniecisko attiecību izveidošanā starp Beļģiju un ASV, par filantropiju Beļģijas bērniem un palīdzību pārvietotām personām Eiropā.

O. Hellstrēms maijā paredzējis atgriezties ASV un tur tiešās sarunās ar prezidentu Trumenu un vairāku Štatu gubernātoriem pārspriest arī baltiešu izceļošanas un viņu nākotnes problēmas.

„Pasakiet visiem latviešiem Vācijā, lai tikai nebrauc mājās!"

VĀCU GŪSTEKŅI RIGĀ SASTAPUŠI NO VĀCIJAS IEBRAUKUŠU LATVIEŠU DP JAUNAVU

No dažiem vācu kara gūstekņiem Hofas-Muchendorfas atlaides nometnē, kas vēl šī gada marta pēdējās dienās bija Rigā, Liepājā, Jelgavā un Ventspilī, izdevies ievākt dažas ziņas par dzīvi un apstākļiem dzimtenē.

„Latvieši bija pret mums ļoti laipni un palīdzēja, kur vien varēja," stāsta gūstekņi. „Varējām diezgan brīvi kustēties, un daudzi no mums uzturēja sakarus ar civiliedzīvotājiem. Nesatikām neviena, kas būtu noskaņots labvēlīgi komūnistiem. Ar mums ļaudis runāja atklātu valodu, un daži arī atzinās, ka bieži jāziliekas par komūnistu lai glābtu sevi un savējo dzīvības. Tauta ienīst šo režīmu un gaida amerikāņus — atbrīvotājus. Noskaņojums līdzīgs tam, kāds bija 1941. gadā: visi gaida karu, kas atpestītu no iznīcības. Inteliģence apgalvo, ka, pēc tās sprēķiniem, deportāciju augošai tendencei pieturoties, pēc 15 gadiem latviešu Latvijā vairs nebūšot."

Gūstekņi no kādas nometnes Liepājas preču stacijas rajonā apgalvo, ka regulāri 2—3 reizes mēnesī uz austrumiem ejošiem preču vilcieniem piekabināti četri līdz pieci vagoni ar civiliedzīvotājiem, kas stiprā apsardzībā agri no rītiem atvesti uz staciju, domājams no pilsētas rajona, un pa 40—60 sadzīti vagonos. Dzirdēta sieviešu kliegšana un bērnu raudāšana. NKVD sardzes viri apgājušies ar zīdaiņiem ļoti rupji un bieži situši ar šautenu laidēm.

Par dzīvi Rigā gūstekņi stāsta, ka iedzīvotāji gārbti visumā pieklājīgi, šķiet arī esam pašduši kaut gan no rītiem Rigā pārtikas veikalu priekšā milzīgas rindas. Pie kāda no tiem saskaitītas vairāk nekā 300 personas — izdeva cukuru. Tramvaji ārkārtīgi pārpildīti, autobusus redz pavisam maz. Veikalos dzird pa lielākai daļai krievu valodu, tāpat uz ielām un tramvajos. Cenas Rigas veikalos esot šādas: sviests 1 kg 56 rubļi, cūkgaļa — 26, cukurs — 12, rupjmaize — 2,80, brezenta kurpes — 75, ādas kurpes — 150, vienkāršs uzvalks 400—500, labs uzvalks 1500—2000. Zeļ meintirdzniecība ar pārtikas precēm. Laucinieki ļoti palīdz pilsētu iedzīvotājiem. Nopostīto ēku vietā jaunas ēkas neredzot. Rigas eksportostā daudz jaunu celtņu, arī krastmala izbetonēta.

Gūstekņi sastapuši kādu latviešu jaunavu, kas nesen atgriezusies no Vācijas DP nometnes, sekojot vecās mātes lūgumiem.

„Ja būtu zinājusi, kāda te dzīve, es nekad nebūtu braukusi mājās," sacījusi meitene. „Pasakiet visiem, visiem latviešiem Vācijā, lai tikai nebrauc mājās — vēl nē!"

Daudzi atlaistie vācu gūstekņi zina stāstīt par latviešu leģionāriem, arī par tiem, kas atgriezušies no Vācijas. Tos visus sūtot uz Murmanskas apgabalu smagos darbos. Tikai nokļūstot Murmanskā, tiesa iešķir, kuŗš „vainīgs", kuŗš nē. Ja nekādu vainu neizdodas pierādīt, izsūtīto pēc 1 vai 2 gadiem atlaiž uz dzimteni, „vainīgajiem" piespriež 15—25 g. piespiedu darbos un nosūta tālāk uz ziemeļiem. To vācu gūstekņiem stāstījis kāds no Murmanskas Latvijā atgriezies latviešu leģionārs.

Kāda meitene no Bērtas bieži satikusies ar vācu gūstekņiem, nesusi viņiem ēst un citādi palīdzējusi. Par to viņa trīs dienas noturēta NKVD nodaļā, kur apvainota spiegošanā un aicināta turpināt sakarus ar vācu gūstekņiem un sniegt ziņas NKVD, citādi draudot sods. Latvietei nekas cits neesot atlicis, kā parakstīt solījumu, ko izstāstījusi arī savam pazīnam vācietim. Pēc divām nedēļām viņa tomēr pazudusi.

Dejotājai Alberingai piedāvāts runāt Liepājas radiofonā un aicināt latviešu DP atgriezties no Vācijas dzimtenē. Viņa atteikusies. Pēc 10 dienām Alberinga uzaicināta no jauna — šoreiz deju turnejā pa Padomju Savienību. Raudādama viņa stāstījusi vācu gūstekņiem, ka zinot, ko šāda turneja nozīmē. Līdz gūstekņu atlaišanai viņa nav bijusi atgriezusies, ne arī rakstījusi piederīgiem.

Rostislavs

Ka rīkoties tiem, kas vēlas izceļot uz Kanadu

Kā zināms, Mariss Vētra, ko nesen ievēlēja par Kanadas latviešu nacionālās apvienības prezidentu, tai pašā laikā ir arī Latviešu palīdzības vienības vadītājs. Nemogurstoši rūpēdamies par izceļošanas iespēju veicināšanu Vācijas latviešiem, viņš nodevis redakcijas ricībā plašāku LPV informāciju un norādījumus par apstākļiem, kas jāievēro, piesakot vēlēšanos izceļot uz Kanadu.

„LPV uzsāka savu palīdzības darbu Kanadā š. g. 10. janvārī," sacīts LPV ziņojumā, „veltījot visu enerģiju un spēkus darba sagādei vēl Vācijā esošiem latviešiem. Neskatoties uz Kanadā sākušos darba krizi kokrūpniecībā, kas atbrīvo lielāku darba spēka pieplūdumu Kanadas laukos, LPV tikai ar sludinājumiem vien līdz š. g. 1. martam atradusi darbu un saņēmusi ieceļošanas atļaujas jau 37 latviešu ģimenēm, kopskaitā 131 latvietim. Taču šis skaits būtu ievērojami lielāks, ja LPV saņemtu jūtamāku atbalstu morālā ziņā no pašiem ieceļošanas kārotājiem. Ir visai nepatīkami pēc jau iesniegta ieceļošanas pieprasījuma saņemt agrākā ieceļošanas lūdzēja atteikšanos no sagādātā darba vai arī paziņojumu, ka tas izvēlējies sev citu izceļošanas zemi.

Zinot, ka katrs pašreiz domā tikai par sevi, nevaru tomēr neaizrādīt, ka šāda ricība ļoti nepatīkami atsaucas uz tālāko darba sagādi Kanadā un arī uz ieceļošanas atļauju drīzu saņemšanu. LPV tādēļ spiesta visai uzmanīties ar turpmākiem darbaspēka piedāvājumiem Kanadas darba devējiem un ar lūgumu ieņemšanu imigrācijas iestādēm. Lai atvieglotu LPV darba un iebraukšanas atļauju saņemšanu, lūdzu līdzšinējos izceļošanas tīkotājus ik pārīs mēnešus atkārtoti paziņot savu pašreizējo nodomu. Ļoti lūdzu visus tos, kas savus lūgumus vēl uztur spēkā, nekavējoties piesūtīt LPV (Latvian Relief Association, 320, Bay St., Room 1304, Toronto, Ont.) anketu ar zemāk minētām ziņām, kas nepieciešamas imigrācijas pārvaldei un darba devējam."

Anketas jāsastāda un tanīs jāatbild uz jautājumiem sekojošā kārtībā: 1) uzvārds un vārds; vecums; precējies, neprecējies, atraitnis vai šķirts; radniecība ar imigrācijas ierosinātāju; dzimšanas vieta un datums; pavalstniecība; 2) šīs tagadējā adrese; 3) agrākā nodarbošanās; 4) paredzētā nodarbošanās Kanadā; 5) vai aplikants ir dzīvojis Kanadā vai ASV, un no kiida līdz kādam laikam (adrese).

Bez tam LPV iekšējām vajadzībām sniedzamas sekojošas ziņas:

6) vai vēlaties izceļot tikai kopā ar ģimeni vai arī esat ar mieru sākumā izceļot viens; 7) vai jums ir fiziski vai garīgi trūkumi; 8) vai esat pārcietuši nopietnākas slimības; 9) augums pēdās un collās, svars angļu mārciņās; 10) izglītība (skola, cik ilgi, kur); 11) šķirpusskolas izglītība (kursi, kādi); 12) ziņas par līdz šim pildītiem amatiem.

Atbildes sniedzamas uz visiem jautājumiem, uzdotā kārtībā tos numurējot. Rakstīt ar mašīnu vai sanāsāmiem blokburtiem, vēlams angļu valodā. Katram pieaugušam jāizpilda atsevišķa lapa, bet ģimenēm ar nepieaugušiem bērniem (līdz 18 gadiem) var izpildīt vienu aptauju. Šīs aptaujas lapas piesūtīšanu LPV uzskatīs par atjaunotu lidzšinējo lūgumu apstiprinājumu.

Latviešu bērni atgriežas no Beļģijas

Latviešu DP bērni, kas ar Caritas Catholica gādību atpūtās Beļģijā, atgriezīsies Vācijā — 12. maijā angļu joslas bērni ieradīsies Āchenas galv. stac., pl. 17.20, un 13. maijā amerikāņu joslas bērni ieradīsies Nirnbergas galv. stac., pl. 6.45. Vecāki lūgti minētās stacijās sagaidīt bērnus un rūpēties par viņu tālāku nogādāšanu dzīves vietās. Lūgumus pagarināt bērnu atpūtas laiku nav bijis iespējams ievērot.

VĒSTULES REDAKCIJAI

K. Kaufmanis, Sveinfurtē

VĒLREIZ PAR JŪRAS SLIMĪBU

Lasot aizbraukušo vēstules, viscaur vērojama nevariga padošanās liktenim. Jūras slimība, kas, pārbraucot okeanu, esot neizbēgama, jau kļuvusi par masu psichozi. Valda pārliecība, ka cilvēks nespējīgs pret jūras slimību cīnīties. Nupat „Latvijā" lasīju par ASV atrasto līdzekli, kas atbrīvo no nepatīkamās upurēšanas jūras dievam. Tomēr šis līdzeklis nav vēl pieejams vispārējai lietošanai, ir vēl nepārbaudīts un patiesībā domāts pret citām ciešanām.

Līdzšinējie uzskati par jūras slimības neārstējamību maldīgi, jo homeopatijā jau pazīstami pārbaudīti, labi iedarbīgi līdzekļi, kuŗus ar sekmēm lieto grūtnieces un arī tie, kam jūras slimība draud autobusā un tramvaja vagonā. Šie homeopatiskie līdzekļi var būt droša pavadonis arī ceļotājiem uz aizjūras zemēm, bet tos nereklamē un tādēļ tie tik maz pazīstami.

ĀRZEMNIEKI VĀCIJĀ, IZSLUDINOT SAVUS PAZUDUŠOS LAULĀTOS PAR MIRUŠIEM, NEIEGŪST TIESĪBAS UZ JAUNU LAULĪBU

IRO tieslietu padomnieks Augsburgā mag. iur. E. Būmanis informē, ka, sakarā ar mūsu laikraksta sniegto ziņu par bez vēsts pazudušo izsludināšanu par mirušiem, IRO tieslietu padomniekiem daudzi pieprasot tuvākus paskaidrojumus. Bavārijas tieslietu ministrija ar 1948. g. oktobra rakstu vācu tiesām norādījusi, ka, saskaņā ar 1939. g. 4. jūlija likumu, bez vēsts pazudušo ārzemnieku izsludināšana par mirušiem varēs notikt ļoti ierobežotā veidā. Ārzemnieka atzīšanai par mirušu var būt tiesiskas sekas tikai attiecībā uz viņa Vācijā esošo mantu, ja tāda šeit būtu. Tieslietu ministrija aizrāda, ka ārzemniekiem nav nozīmes ierosināt pazudušo laulāto izsludināšanu par mirušiem, lai pēc tam varētu stāties jaunā laulībā, jo šādas tiesības izsludināšana nedos. Tādēļ jāatzīst, ka pārvietotām personām nebūtu nozīmes ģimenes attiecību kārtošanai ierosināt vācu tiesā lietas par savu pazudušo piederīgo atzīšanu par mirušiem.

Atzīstieties, ka arī jūs vēlaties trešo pasaules karu

„Vai ir vispār šodien kāds cilvēks, kas nevēlētos trešo pasaules karu," vaicāts kādā „Daily Mail" redakcijai piesūtītā vēstulē. Pašreiz ir modē visādi ieteikumi un prātojumi, kā aizkavēt trešā pasaules kara izcelšanos. „Tie lielāko tiesu ir liekulīgi un neatbilst zemapziņas vēlmēm," saka vēstules autors, jo armijas, flotes un gaisa spēku jaunie virsnieki un arī daži vecāks gada gājums labprāt redzētu izceļamies jaunu karu, jo tad nāks ātrāk paaugstinājumi un labāka alga. Tāpat pēc kara ilgojas visu slepeno dienestu darbinieki, cerēdami uz jaunām, labāk samaksātām misijām. Arī zinātniekiem jauns karš būtu beidzot tā laboratorija, kas rādītu, ko vērts jaunie ieroči cilvēku iznīcināšanai. Citur kur, kā jaunā karā tos īsti izmēģināt nevar.

Arī vienkāršais strādnieks fabrikā gaida trešo pasaules karu, jo tas nestu viņam labāku algu, bagātīgi samaksātas virsstundas un drošu savas vietas paturēšanu, kas citādi, rūpniecības ražojumu piedāvājumiem pasaules tirgū augot, riskē kļūt bezdarbnieks. Tāpat tūkstoši un atkal tūkstoši daždažādāko ļaužu, kas otrā pasaules karā atrada savai dzīvei jēgu partizānu pagrīdes darbībā, ilgojas pēc savām mašīnpistolēm un varas, kas tiem toreiz piederēja. Tas viss atjaunotos, ja izceltos trešais pasaules karš.

Pat invalīdi un sakropļotie zemapziņā trešo karu nenoraida, jo to aiz denākā doma tomēr ir — lai arī „tie citi" reiz dabū just, ko nozīmē būt kara invalīdam. Tāpat karu vēlas visi tirgotāji — legālie un nelegālie, jo tikai karš var padarīt iespējamus loti ienesīgus darījumus. Pats par sevi saprotams, ka politiķiem karš radītu apstākļus, kur tie ātrāk var avansēt un padarīt sevi populārus plašās tautas masās. Miljoniem bezdarbnieku, kas šodien visā pasaulē kož plānu riecienu, trešais pasaules karš ir kā jauka mirāža ar labu izpelni. Žurnālistiem karš ir visu sensāciju sensācija un izdevību izdevība.

Tāpat pēc kara, domā „Daily Mail" lasītājs, „ilgojas visi tie vīri, ko mājās nemitīgi knābā viņu ģimenes sievas. Uniforma un kazarmas tiem dos trūkstošo biedriskumu un draudzību, kādu pazīst tikai karavīri. Sievietēm, savukārt, jomotām prātā pagājušā kara jaukie flirti gan ar okupācijas karavīriem, gan sabiedrotajiem. Lai cik dīvaini tas pirmā brīdī liktos, karu vēlas arī pacifisti un citi miera sludinātāji, jo jauns pasaules karš tiem dotu jaunus argumentus pret karu. Birokratiskajiem ierēdniem karš būtu glābiņš viņu ikdienas vienmuļībā un pelēkumā. Un visbeidzot — karu gaida visas tās sievietes, kas pagājušā karā nēsāja uniformas un kam tās labi piestāvēja. Modernā sieviete dēļ aiz nepacietības atkal uzvilkt uniformu un justies līdztiesīga vīrietim.

Vai mums patiesībā baill no atombumbas? vaicā „Daily Mail" vēstules autors, lai ar patosu atbildētu — „nemūžam. Cilvēkam reiz tik un tā jāmirst," saka autors, „un bez tam visas zīmes rāda, ka trešais pasaules karš gan laikam noritēs galvenokārt Āzijā, kur jāoaretina pārāk cieši apdzīvotie apgabali."

„Būsim atklāti," noslēdzas dīvainais uzsaukums, „mēs visi skaļi noraidām karu, bet zemapziņā klusībā ilgojamies pēc tā."

Rietumvācija vēlēs parlamentu

(Turpinājums no 1. lpp.)

skaņojums trijās rietumnieku galvaspilsētās pēdējās 48 stundās kļuvis mierīgāks, un atklāti izsaka cerību, ka krievi tomēr blokādi pārtrauks.

DENA 23. aprīlī ziņoja, ka ASV delegāts pie UN Filips Džezups joprojām turpina sarunas ar Andreju Gromiko un otru Padomju Savienības delegātu pie Apvienotajām Nācijām Jēkabu Maļiku par Berlīnes blokādes atcelšanu. Francijas ārlietu ministrs Šūmans, atgriežoties Parīzē, izteicās, ka pašreiz Lēkseksesā ASV un Padomju Savienība ar savu pārstāvju starpniecību pārrunā visu Vācijas jautājumu". Maļiks savukārt sestdien uz žurnālistu tiešiem jautājumiem, vai viņš sācis sarunas par aukstā kara izbeigšanu Berlīnē, šādas baumas kategoriski noraidījis.

Angļu prese, kas par Vācijas jautājumu pašreiz raksta visplašāk, norāda, ka baumas par attieksmju pārkārtošanu Padomju Savienības un rietumvalstu starpā Berlīnē dibinātas uz neapgāžamiem faktiem. „News Chronicle" apsveic Bonnas lēmumu vienoties par satversmes likumprojektu, jo tikai krizes pārvarēšana un drīza Rietumvācijas nodibināšana varētu nest atvieglinājumus pašiem vāciešiem. Ar to atcels militārpārvaldi, samazinās okupācijas izdevumus un pavērs Vācijai durvis uz pilntiesīga locekļa tiesībām Eiropas tautu saimē. „Times" saka, ka arī Berlīnes blokādes atcelšana, pirmām kārtām, atkarīga no Rietumvācijas valsts nodibināšanas. Vienalga, vai krievu pašu izlaistām baumām par Berlīnes blokādes atcelšanu ir reāls pamats vai nav, visiem zināmās sarunas Lēkseksesā sāktas, lai aizkavētu Rietumvācijas nodibināšanu. Tikmēr, kamēr Rietumvācija nebūs nodibināta, saka angļu laikraksts, Berlīnes blokādi izlietos kā ēsmu, ko karina rietumiem zem deguna, bet līdzko jaunais okupācijas statūts un Rietumvācijas valsts parlaments un valdība būs kļuvusi īstenība, Berlīnes blokāde krieviem būs jāizbeidz, jo nav nekāda iemesla un jēgas tās turpināšanai.

Sīāmas dvīņi arī Vācijā

Štutgartes raidītājs ziņo, ka Dortmundā piedzimuši Sīāmas dvīņi. Tās ir divas meitenītes, kas saaugušas kopā. Tām ir divas galvas, divas sirdis, trīs rokas un divi kājas. Bērnus novēro slimnīcā. Bērnu māte dzemdībās mirusi. Kopā saauguši dvīņi līdz šim bija piedzimuši vienīgi Sīāmā. Tās bija māsas Dolija un Retija, par kurām savā laikā rakstīja visas pasaules prese. Pieaugušas tās apprecējās. Lai gan ārsti ar sarežģītas operācijas palīdzību gribēja izmēģināt abas māsas šķirt, viņas tomēr atteicās no šādas palīdzības.

Žīda Zīsa inscenētāju, vācu režisoru Harlānu Hamburgas denacifikācijas tiesa attaisnojusi, motivējot savu spriedumu ar to, ka viņu „piespieda filmu inscenēt". Pret šo spriedumu protestē nacistu vajāto apvienība.

Aizliegt Kravčenko nolasīt Šveicē priekšlasījumus nolēmusi šveiciešu augstākā padome. Tāpat nolemts neatļaut arī tādus priekšlasījumus, kam kāds sakars ar Kravčenko prāvu.

DAŽOS VĀRDOS

Palmiro Toļati un itaļu komūnistu partijas ģenerālsekretārs Luidži Longo nodoti tiesā par valsts nodevību. Sūdzētājs ģenerālis Garibaldi solās pierādīt, ka abi komūnistu vadoņi dibinājuši bruņotas pagrīdes vienības un noorganizējuši Milānā spiegu centrāli.

„Kongress piepems projektu par 1 miljarda 135 miljonu dolaru lielu kredītu militārai palīdzībai Atlantika pakta signatārvalstīm," izteicā senātors Kijs. „Es biju pārsteigts, kad Ečesons pieprasīja tik mazu summu, jo biju pārliecināts, ka būs vajadzīgi vismaz 3 miljardi dolaru."

Norvēģu militārās misijas vadītājs Berlīnē Karstens Hegelbi iecelts par Norvēģijas sūtni Maskavā. Agrākais sūtnis Bergs atkāpies neveselības dēļ.

Milzu eksplozija kas satricinājusi visu Anglevudas pilsētu Kalifornijā, notikusi Besina rūpnīcās. Sprādziena iemesls vēl nav noskaidrots.

Bij. Anama keizars Baodaļs lidmašīnā no Francijas devās uz Indokīnu, lai kāptu troni kā Vietnamas karalis.

Šestdien beidzās amerikāņu okupācijas karaspēka lielie manevri Vācijā. Kāds augsts virsnieks preses pārstāvjiem izteicās, ka manevru uzdevums izpildīts sekmīgi un „iebrucēis no austrumiem atvairīts".

Sīrijas jauno valdību, kas nodibināta pēc pulkveža Zaima apvērsuma, atzinusi arī Ēģipte. Jau agrāk līdzīgu lēmumu bija pieņēmusi Argentīna, Libanona un Saudi Arābija.

Arčibalds Džonstens, britu vēstniecības Maskavā krievu valodā izdotā laikraksta redaktors, atteicies no savas pavalstniecības un nolēmis palikt Padomju Savienībā. „Pravdā" publicētajā vēstulē viņš norāda, ka uz šo soli to pamudinājusi Lielbritanijas pievienošanās Atlantika paktam. Džonstena rīcība radījusi lielu pārsteigumu vēstniecībā, jo vēl pag. otrdien viņš bijis darbā.

Nēģeru dziedonis Robsons atteicies no koncerta Kopenhāgenā, jo Dānija esot pievienojusies Atlantika paktam. Oslo dziedonis deklarējis, ka uz priekšu viņa koncerti būs cieši saistīti ar politiku. Robsons Parīzes miera kongresā paskaidroja, ka ASV nēģeri necīnīsies pret Padomju Savienību, pret ko protestēja viņa tautiešu apvienība.

Šūtņa Zariņa apciemojums

(Turpinājums no 1. lpp.)

Runājot par tālāko emigrāciju, K. Zariņš atkārtoti izcēla priekšrocības, kādas ir palicējiem Eiropā, bet neizslēdza arī emigrāciju uz citiem kontinentiem. „Ir pamats cerēt, ka angļi savā zemē uzņems arī noteiktu daļu mūsu darba nespējīgo, bet, kā parasti, viņi nemēdz ieprieks saistīties ar solījumiem," teica sūtnis.

K. Zariņa viesošanās Grēvenē izvērtās par īstiem tautas svētkiem, ko veicināja arī jaukais, saulainais laiks. Viesus apsveica skolnieku ierindas, it visur bija redzami košie baltiešu tautas tērpi, daudz ziedu un smaidu.

Tālākais brauciens sūtni K. Zariņu un viņa lietuviešu un igauņu kolēģus jau sestdienas pēcpusdienā noveda Bedburgā, kur iekārtots plašs invalīdu pārskološanas centrs. Sūtni šeit bija angļu militārās valdības pārstāvja pļkv. O'Briena viesi. Reizē ar sūtni K. Zariņu Bedburgā ieradās LNP, BCP, LCK, LCP un citi latviešu trimdas darbinieku pārstāvji — J. Celms H. Klarks, J. Miezis, A. Trapāns, J. Lavenieks, V. Janums, J. Niedra, ģen. R. Bangerskis uc. Namamātes lomā bija apmācības centra igauņu direktrise J. Soodla.

Svētdien notika svinīgs akts, piedaloties Bedburgas centra invalīdiem. Centra tehniskais vadītājs V. Hāzners uzrunā viesiem norādīja: „Jūsu priekšā ir tie tautieši, kas tēvijas labā upurējuši visvairāk — savu veselību. Viņi nav zaudējuši cerības un tagad strādā, lai iegūtu praksi tādā darbā, kas viņu spēkiem veicams."

Sūtnis Zariņš saņēma invalīdu velti — koktāllieka H. Staļtmaņa darinātu šķīvi ar Lāčplēša attēlu un albumu. Uzrunājot invalīdus, sūtnis pieskārās jautājumam, kas notiks pēc tam, kad no Vācijas būs izceļojuši visi veselie. Vēl pirms izbraukšanas no Londonas sūtnim angļu oficiālās iestādēs norādīts, ka izceļošanas jautājumu tomēr atrisinās un Vācijā nebūs jāpaliek nevienam. Aizkustinošs bija brīdis, kad par tēvzemi savas asinis lējušie dziedāja Latvijas himnu.

Pēc darba un sardžu vienību vadītāju informatīvas apspriedes pie sūtņa, sarīkojumu zālē notika visām trim tautībām kopīgs tējas vakars, kura programmā piedalījās igauņu invalīdu dubultkvartets. Direktrise Soodla lūdza viesus pieņemt invalīdu pieminas veltes. Sūtnis Zariņš saņēma šķīvi ar iededzinātu Rīgas skatu, ko darinājis igauņu invalīds Simbergs. Viņš karā zaudējis abu roku delnas. Simbergs savu velti sūtnim pasniedza pats.

Visi trīs sūtņi teica galda runas angļu un savā mātes valodā. Sūtnim Zariņam runājot, smaids atplauka arī rūdītā sirmā karavīra pļk. O'Briena sejā. Noslēguma dievkalpojumā piedalījās mācītājs Abakuks un igauņu mācītājs Pēns.

Pirmdienas rītā sūtni apskatīja invalīdu darbnīcas. Sūtnis Zariņš personīgās sarunās ar latviešu invalīdiem prata ikvienam veltīt dažus siltus vārdus. Tālāk viesi devās uz Oldenburgu, kur notika pieņemšana pie britu militārās pārvaldes priekšnieka Svetenheima un Mēžotnes nometnes apskate. Tai sekoja koncerts, kurā piedalījās koris B. Skultes vadībā un dziedāja Pulciņa-Salnāja un B. Piekalnītis.

Viesus sveica nometnes komitejas priekšsēdis A. Ozols. Apspriedē ar sūtni Zariņu bija pulcējušies arī pārstāvji no apkārtējām Emdenes, Sengvardenes un citām nometnēm. Otrdienas rītā triju Baltijas valstu sūtņi ar pavadoņiem devās ceļā uz Pinebergas Baltiešu universitāti un Lībeku.

H. Mindenbergs

CARA MEITA DP NOMETNĒ — beigas

Māsas Aleksandras liktenī mēģina iejaukties GPU

Māsa Aleksandra nevarēja arī aizmirst kādu pēcpusdienu 1932. g., kad viņu Berlīnē sabrauca kāds mistisks auto. Negadījumu man visos sīkumos atstāstīja barons Bīls, kura māte jau toreiz ar māsu Aleksandru bija cieši sadraudzējusies.

Pēc pilsētas apmeklējuma Aleksandra bijusi ceļā uz mājām, un taisni krustojusi ielu „Unter den Linden", kad pēkšņi no šķērsielas parādījies taksametrs, uzbraucis māsai un pilnā ātrumā aizjoņojis. Tūlīt nelaimes vietā piestājis cits auto, no kura izlēkuši divi vīrieši, kas ievainotajai acīm redzot gribējuši palīdzēt. Kad pienācis policists un jautājis, ko viņi dara, vīrieši paskaidrojuši:

„Pirms dāma zaudēja samaņu, viņa izteica pāris vārdus krieviski. Mēs domājam, ka labākais ir aizvest viņu uz krievu vēstniecību, kur saprot, ko viņa saka. Vēstniecība atrodas tikai divus ēku blokus no šejienes."

„Nu, pagaidiet," atbildējis policists, „pie mums tā nedara. Mums šajā pilsētā vēl ir slimnieku auto."

Vīrieši aizrādījuši, ka sieviete stipri asiņo, tādēļ nevarot zaudēt laiku. Bet policistam radušās aizdomas, un viņš gribējis redzēt nepazīstamo dokumentus. Tajā acumirklī parādījies kāds Sarkanā Krusta auto, ko bija pasaukuši garāmgājēji, un policistam bijis jāattur ziņkārais pūlis, lai māsu varētu iecelt mašīnā. Kad minūti vēlāk kārtības sargs raudzījies pēc abiem vīriešiem, tie visvārējā uztraukumā bija pazuduši.

Māsa Aleksandra no šī atentāta sekām būtu bez maz nomirusi, jo sevišķi vēl tādēļ, ka vienlaicīgi parādījušās arī savādas saindēšanās pazīmes. Taču prof. Rudņevs, ievērojams baltkrievu chirurgs, kas zinājis par Aleksandras šķietamo izcelšanos, ar vairākām sekmīgām operācijām izglābis viņas dzīvību. Viņa izveseļojās pamazām, bet viņas piekritējiem bija skaidrs, ka Aleksandrai uz pēdām ir Stalina slepenie aģenti, lai vēlreiz mēģinātu dabūt projām no šīs pasaules vecā režīma pēdējo mantinieci.

Lai izdzēstu viņas pēdas, izplatīja baumas, ka māsa esot nedziedināmi slima ar tuberkulozi un devusies uz Braziliju, lai tur turpinātu ārstēties. Liekas, ka šīs baumas arī nomaldināja GPU, un kamēr tā pēc sava upura meklēja pa tālām zemēm, Aleksandra mierīgi palika Berlīnē.

Pēc šiem piedzīvojumiem māsai Aleksandrai nevarēja ņemt ļaunā, ka viņa bija kļuvusi mazliet bailīga. Skaidrs, ka lielhercogienes Tatjanas pēkšņā atkalparādīšanās 1949. g. padomju varasvīrus ārkārtīgi samulsinātu, un viņi izmēģinātos visu, lai dabūtu to savās rokās.

Oficiāla atzīšana māsai Aleksandrai dotu īsteni tikai vienu priekšrocību — materiālu neatkarību atlikušajam dzīves laikam. Cik zināms, cars 1917. g. lielu daļu Romanovu mantas ar kādu britu zemūdeni pārsūtījis uz Angliju un norādījis saviem brālēniem pārvaldīt viņa īpašumu, kamēr viņš pats vai kāds viņa ģimenes loceklis to varētu ņemt savā ricībā. Zināms arī, ka cars jau pirms pirmā pasaules kara kādā Londonas bankā savām meitām noguldījis ievērojamu summu. Bija runa pat par desmit miljoniem dolaru, kas līdz šim varētu būt vismaz trīskāršojušies. Ja māsa tiešām varētu pierādīt savu identāti un no kādas angļu tiesas gūt par šo mantu likumīgu īpašuma tiesību apstiprinājumu, viņai vairs nebūtu nekādu rūpju.

Es jautāju 51 g. v. māsai, vai viņa nemaz nedomā par savu nākotni.

„Protams, ka domāju: esmu nodomājusi izceļot uz Kaliforniju, tiklīdz dabūšu vīzu."

„Un kā jūs tur dzīvosit?"

„Es strādāšu tāpat kā šeit. Man nav lielu prasību. Viss, ko vēlētos, ir dēstīt dārzu, skaldīt malku un klaiņot pa tirumiem."

„Tātad līdz sirmam vecumam gribat palikt trūcīga, pat ja jums būtu izdevība kļūt materiāli neatkarīgai?"

„Nauda mani neinteresē!" viņa nicinoši izsaucās. „Ko tad jus gaidāt no manis? Vai man vajadzētu braukāt apkārt karietē un māt ar mutautiņu ļaužu bariem, kas mani apbrīno? Vai jums ir vismazākā nojauta, cik nejauki var justies, ja kļūst par apbrīnošanas priekšmetu, neko nepaveicis? Nē, Heralda kungs, es esmu paradusi smagi strādāt un turpināšu to darīt. Viss, ko es prasu, ir, lai ļaudis nejaucas manā dzīvē. Jums tas jāsaprot."

„Mēs to ļoti labi saprotam, cienītā kundze," es teicu. „Es būtu varējis publicēt jūsu stāstu, neprasot jums atļauju, jo barona fon Bīla lūgums jau ir aktīs. Es tomēr gribēju vispirms lūgt jūsu atļauju."

„Es jūs nevaru aizkavēt," sacīja māsa ar likteņīgu izteiksmi seju. „Lietas iet savu ceļu, un es tās nevaru apturēt. Varu jums tikai teikt, ka es justos briesmīgi, ja man būtu jāatstāj savs darbs."

„Kāpēc?" jautāju. „Ja gribat, varat visu mūžu palikt žēlsirdīgā māsa. Bet atļaujiet piebilst, ka jums nav jādomā tikai par sevi vien. Tikai tādēļ, ka jums naudai nav nozīmes, nav nekāda iemesla no tās atteikties, ja jums uz to ir tiesības. Padomājiet par daudzajiem krievu bēgļiem, kuriem jūs varētu palīdzēt!"

Liekas, ka šie argumenti ietekmēja māsu vairāk nekā viss iepriekš runātais. Kādu brīdi viņa skatījās man tieši acīs, tad atbildes vietā pagriezās pret durvīm un sauca:

„Anna! Es gribētu mūsu viesiem piedāvāt ko dzeramu. Vai tu ienesīsi konjaku?"

Ienāca viņas draudzene Anna, un mēs bijām izbrīnījušies, cik tā jauna. Viņa nevarēja būt vecāka par 25 gadiem. Māsa Aleksandra viņu maigi uzlūkoja un teica:

„Tā ir Brinkmaņa jaunkundze, sudetiete. Viņa man izglāba dzīvību, kad padomju karaspēks aplenca Čechijas pilsētu, kurā strādāju kā vācu armijas māsa. Mēs naktī izbēgām uz kāda tanka. Es tikko biju pārcietusi tīfu un jutos pavisam nespēciga, bet Anna nepameta mani, un dažas nedēļas vēlāk mēs sasniedzām šo ostu britu joslā."

Bija redzams, ka tuvība ar šo meiteni bija viens no iemesliem, kādēļ māsa vairījās no katras pārmaiņas savā tagadējā dzīvē. Bet, kad dažas minūtes vēlāk teicām dāmām labu nakti, māsa Aleksandra mūs pavadīja līdz durvīm un sacījās lietu pārdomāt.

Atgriezušies viesnīcā, salīdzinājām sievieti, ko tikko bijām redzējuši, ar aprakstiem par lielhercogieni, kuŗus bijām atraduši darbos par Romanovu ģimeni, kā arī ar uzņēmumiem.

Bija apbrīnojami, cik labi šie apraksti piederas māsai Aleksandrai. Līdzība ir vairāk nekā tīri ārēja vien. To vien, protams, nevar uzskatīt par pilnīgi drošu pierādījumu, bet viss kopā katrā ziņā spiež gadījumu vismaz nopietni pārbaudīt.

Nākamajā rītā apmeklējām māsu Aleksandru viņas birojā. Viņai bija daudz darba: ļaudis nāca un gāja nebeidzamā rindā, un visi prasīja padomu vai lūdza palīdzību. Bija vērojams, ka viņu uzskata par labo eņģeli visai nometnei.

Mums radās pārliecība, ka šis darbs māsu Aleksandru iepriecina. Viņa, acīm redzot, bija savā elementā, un mēs atradām viņu daudz labākā garastāvoklī nekā iepriekšējā vakarā. Milzīgais sasprindzinājums bija zudis, un, kad māsai bija brīvs mirklis, viņa teica: „Heralda kungs, es šo lietu izdomāju. Ja jūs tiešām ticat, ka no jūsu stāsta var iznākt kas labs Padomju Krievijas bēgļiem, tad mana persona tur nedrīkst stāvēt ceļā. Taču lūdzu jūs būt absolūtā skaidrībā par divi lietām: es gribu strādāt tālāk un dzīvot bez kādas iejaukšanās no ārpuses, un gadījumā, ja man pienāktos nauda, lai to sadala maniem ciešamu biedriem — padomju pasaules bēgļiem."

„Labi, māsa Aleksandra," es teicu, „apsolu jums šo stāstu negrozītu nodot tālāk. Es gan ceru, ka jūs nemainītu savas domas un pēc publicēšanas to neapstrīdēsit."

„Par to nebažījaties!" teica māsa Aleksandra, mums atvadoties.

Par 20 minūšu nokavēšanos spaidu darbi, bet par Trocka priekšvārdu izslēgšana no partijas

Pulkvedis Tokājevs, kas savā laikā aizbēga no Berlīnes uz Londonu, BBC raidījumos jau vairākas nedēļas stāsta par saviem pieredzējumiem Padomju Savienībā, par turienes lielajām tirīšanām un politiskajām prāvām. Lai gan šais stāstos ir daudz kas dzirdēts, tie tomēr atklāj arī daudz jaunu zīmīgu sīkumu par padomju terrora režīmu. Pulkvedis Tokājevs Padomju Savienībā beidzis pazīstamo Žukovska kara aviācijas akadēmiju. 1937. g. arī šai mācības iestādē sākušās tīrīšanas, kam par upuriem krituši ne vien daudzi audzēkņi, bet arī mācības spēki. Ievērojamākais no viņiem, pēc Tokājeva stāsta, ir prof. Kazanskis. Kāds fanātiķis viņu nosūdzēja akadēmijas politiskajai nodaļai kā trockistu, jo viņa dēlam esot priekšvārds Ļevs. Profesoru izslēdza no partijas, armijas un padzina no mācības iestādes.

No 1934. g. 1. decembra, kad Ļeņingrādā nonāvēja politbiroja locekli Kirovu, līdz 1939 g. Krievijā sākās nežēlīgs terrors, ko ļaudis sauca par „Stalina reakciju". Opozicijas vārdu svītroja no padomju terminoloģijas un to aizstāja ar „tautas ienaidnieku". Arī pulkvedi Tokājevu šai laiku denuncēja, izslēdza no partijas un čekā spīdzināja, tā kā vēlāk viņam ilgāks laiks bija jāpavada kara slimnīcā. Pēc ilgāka laika Tokājevam izdevās rehabilitēties. 1937. g. — viņš beidza kara aviācijas akadēmiju un gadu vēlāk kļuva tur par mācības spēku. Vienlaicīgi viņu iecēla arī par areonautiskās laboratorijas vadītāju. Kad kāds darbinieks nokavējās tikai 13 minūtes un Tokājevs viņu nenodeva tiesai, notika atkal partijas politiskās komisijas izmeklēšana. Pašu Tokājevu sodīja disciplinārā kārtā, bet vainīgo darbinieku tiesāja. Tai laikā izdeva likumu, ka par 20 minūšu nokavēšanos darbā vainīgie sodāmi ar piespiedu darbiem.

IEPRIEKŠĒJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

Līmeniski: 2. Tatjana. 8. Uzas. 9. Ipra. 10. Bertils. 13. Amata. 14. Eseja. 15. INS. 16. Kāst. 17. Kūts. 20. Aža. 22. Lēnāk. 25. Ņirga. 27. Auskari. 29. Durt. 30. Ejas. 31. Aistēts. — Stateniski: 1. Auzas. 2. Tabaka. 3. Asēt. 4. Jāt. 5. Nils. 6. Apse. 7. Lāpas. 11. Raitāka. 12. Ieskaņa. 18. Torijs. 19. Plēds. 21. Kalst. 23. Nāra. 24. Auti. 26. Irēt. 28. Kut.

TRĪS GADI AIZ DZELZS PRIEKŠKARA (7)

LATVIEŠU KARA GŪSTEKŅA STĀSTS

KĀ „NORMOROVŠČIKI" DONBASĀ KRĀPA BALTOS VERGUS UN KĀ PĒDĒJIE PIEKRĀPA PADOMJU VALSTI

Putekļu mākoņu aizsegta saule, 40 metru augsti atkritumu kalni, koka barakas administrācijai un strādniekiem, dzelonstieples, mechaniskā darbnīca, motorzāģis un cilvēki zemu noliektām galvām, kas nekad nepaceļas, lai pasmaidītu — lūk Donbasa aina, kādu to ieraudzīju, ierodoties jaunajā piespiedu darbu vietā. Rudenī to padarīja vēl drūmāku četras nedēļas ilgais lietus periods, kas atmiekšķēja ceļus, pārvērzdams tos neizbraucamā putrā, tā ka satikšme bija jāuztur pa dažiem atlikušajiem „galvenajiem" ceļiem, bet arī pa tiem spēja kustēties vienīgi traktori. Un kopiespaidu kā tipisks boļševisma sistēmas vainags nospaļoja neizsmeļamais lamu vārdu leksikons, kas šķita visu dienu karājamies gaisā līdzīgi lietus mākoņiem, no kuriem lija bez mitas.

Netīrība lietus laikā dubļu un sausākā laikā putekļu dēļ bija neiedomājama. To vairoja ūdens trūkums. Pēc ūdens bija jāmēro tāls ceļš un turklāt vēl jāpavada vairākas stundas, stāvot rindā. Tas pats atkārtojās pie veikaliem, iepērkoties maizi. Daudzi pēc darba bija tā noguruši, ka atteicās no maizes un ūdens, un, kā nākuši, tā ar visām drēbēm likās gulēt, lai, kaut cik atpūtušies, sagaiditu nākamo dienu. Sachtās darbs gan bija sadalīts trijās maiņās, bet neraugoties uz politruka pastāvīgajiem uzmudinājumiem, darbu nīda tādēļ, ka tas bija bīstams, netīrs un grūts. Strādnieki komplektējās no mums, gūstekņiem, un no bijušajiem „pētarbeiteriem", kas par to vien, ka bijuši Vācijā, saņēma sodus — sievietes 5—6 gadus, virieši 10—15 gadu piespiedu darbos. Bija arī liels skaits citādi nogrēkojušos „politisko noziedznieku"

Vācieši atkāpjoties Donbasa rajonu bija pamatīgi izpostījuši, un Krievi tagad pastiprinātā kārtā steidza to atjaunot, ņemot palīgā amerikāņu mašīnas. Arī mūsu darbs bija atjaunot kādu sagrautu ogļraktuvi. Nelaimes gadījumi notika bieži, un tajos visbiežāk vainojami bija paši strādnieki. Ja pēc plāna dienā bija jāsagatavo 100 balstu apakšzemes eju griestu nostiprināšanai, tad apgurušie un apātiskie strādnieki sagatavoja labi ja 60 balstu. Bet rudenī sāka trūkt kurināmā. Kas par brīnumu, ja līdz šachtai nonāca tikai 60 koku? Pārējos pievāca un nokurināja.

Dzīvojām pa 4 mazās koka baracīņās, kurās īsteni bija vieta tikai vienam cilvēkam. Bet tas pats nebūtu drīkstējis izsliet visā augumā, jo griesti bija tikai 160 cm augsti. Šis apstāklis it kā pasvītroja rūgto patiesību: kas nokļuvis Donbasā, tas galvu necel augstu.

Ap to laiku, kad tur ierados, izdeva rīkojumu, ka arī gūstekņu darbs jāatalgo. Krievu strādnieki nopelnīja ap 250—300 rubļu, un pēc novilkumiem par dzīvokli, uzturu un apgaismošanu viņiem izmaksāja 69 proc. no algas, teču šī summa nedrīkstēja pārsniegt 150 rubļu mēnesī. Jaunais rīkojums modināja krievos sašutumu, un īpaši priekšniecība mēģināja to apiet. Bet laime, kas mani bija pavadījusi pat visbezcerīgākās situācijās, tagad bija gribējusi, lai man te būtu pat kāds vārds sakāms.

Vienu dienu mani atsauca uz administrācijas baraku, kur atradās direktora kabinets un strādāja dažādu nodaļu vadītāji ar veselu ierēdņu štābu un neizrīkstošo politruku. Biju ne pa jokam nobijies.

„Vai tu proti krieviski?" man bargi noprasīja milzīga auguma sarkanmataina ierēdnis.

„Nemnožko," atteicu. Ar to pietika.

„Tu pamēģini tikt galā ar mechaniskās darbnīcas speciālistu brigādi. Tie velni ir slinki kā lopi."

Tas nebija nekāds patīkamais uzdevums un nozīmēja, ka drīz vien gūstekņu un krievu politisko noziedznieku vidū dabūšu nāvīgus ienaidniekus. Prakse bija tāda — ko ieredzēja vadība, to neieredzēja gūstekņi un pārējie; kas labi sadzīvoja ar saviem bēdubrāļiem, to bieži vien sāka uzskatīt par fašistu. Bet viss iznāca citādi — jau pēc neilga laika kļuvu visu cienīts un labi ieredzēts „sabiedrisks darbinieks", un tas man atgādināja karjēru cūku kūtī. Drīz dabūju ielūkoties tā sauktā „normorovščika" grāmatās. Tas bija īpašs ierēdnis, kas pēc valdības priekšrakstiem izmaksāja baltajiem vergiem viņu nopelnītās algas. Kaut arī „normorovščiks" lietoja īpašu šifru, atklāju, ka viņš gūstekņu roku darbu novērtēja tā, it kā tas būtu mašīnu darba. Iznāca, protams, naudas atlikums, bet gūstekņi saņēma attiecīgi mazāk rubļu. Kādu laiku vērīgi sekoju šai krāpšanai, iepazinos ar tehnisko darbu pašā darbnīcā, drīz zināju arī, kā sauc darba rīkus un gatavos priekšmetus, un kad jutos pietiekami sagatavojies, devos pie augstākās priekšniecības ar sūdzību. Rezultāti pārsteidza, kaut bīju rēķinājies, ka sveikā neiziešu: jau nākamajā algas izmaksā „manī" strādnieki līdzšinējo 10—15 rubļu vietā saņēma 25—30 rubļus. Bet pats „normorovščiks" tūliņ pēc tam „aizbrauca uz kādiem kursiem" ar visām savām „metodēm".

Tagad varēju pāriet pretuzbrukumā. Palīgā nāca tas apstāklis, ka ieradās jauns, nepiedzīvojis „normorovščiks", komjaunietis, kas gan prata rakstīt un lasīt, bet bija gluži bez kādas jēgas normu lietās. Toties tagad tāda bija man. Dažādās sacensībās boļševiku svētku dienām par godu mani strādnieki drīz „izstrādāja" jau 200 proc. virs normas un kāds virpotājs pat salasīja 650 proc. Normu grāmatas šifrs tagad darbojās pretējā virzienā — virpotāja divu dienu darbu ierakstījām grāmatās tā, it kā tas būtu veikts vienā dienā. Mūsu brigādes darba ražība ievērojami „cēlās", un vairojās arī mūsu slava un cieņa. Šo panākumu pamatā bija vienkārša aritmetika. Normu grāmatās bija noteikts, ka skrūves izgatavošana, ieskaitot vītņu iegriešanu, jāatalgo ar 18 kapeikām. Bet kādēļ tik vienkārši, ja var sarežģītāk un ja tas nāk pašiem par labu? Turklāt jālekalkulē bija arī sava tiesa morāliska gandarījuma par mūsu sūro likteni. Tādēļ grāmatās rakstījām šādi: sameklēt, sakarsēt un nocirst dzelzs stieni — 4 kap., izkalt skrūvi ar sešstūrainu galvu — 12 kap., ar roku iegriezt vītnes — 12 kap., kopā 28 kapeikas.

Taču bija arī jāuzmanās. Vienu dien' mūsu brigāde saņēma rīkojumu izlādēt no vagona dažādas mašīnu daļas. Darbu vaditājs, cilvēks ar zemu pieri un uzrautu degunu, uzrakstīja zīmi jau iepriekš: „Izmaksāt par vagona izkraušanu mechaniskās darbnīcas brigādei 40 rubļu."

„Tas neies," papurināju galvu, „būs jāpalūkojas normu grāmatā. Redzēs, kāda atlīdzība šādam darbam paredzēta."

Krievs neparko negribēja ielaisties. Taču normu grāmatu pagādāja, un es triumfēdams, gan klusībā, varēju pabāzt viņam zem degunа attiecīgo lappusi, kur skaidri un gaiši bija ierakstīts 360 rubļu.

„Tā ir sabotāža," krievs sāka mētāties rokām. „Tu esi diversants, fašists, nolāpīts vācietis, valsts apzadzējs, kapitālistu rokas puisis, imperiālists!.."

Pie lamāšanās biju pieradis, bet, tā kā nebija gluži tīra sirdsapziņa, sakarā ar „ražības celšanu" un „izstrādātām" normām mūsu brigādē, nejutos diezcik ērti. Pēc ilgas šķirstīšanas atradām citu normu un beidzot vienojāmies par 290 rubļiem — lai kā krievs protestēja, pret valdības izdotajiem rīkojumiem viņš nekā liela nevarēja uzsākt. Lieki piebilst, ka mana karjēra gāja uz augšu, bet šoreiz biju par to norūpējies — varēju kļūt pārāk izcils priekšniecības acīs un šai nonivelēto bara cilvēku zemē tas nekad nav labi. Par laimi uzmanību novērsa daudzie mītiņi, kuros mums visiem par lielu prieku vienmēr no jauna atkārtoja, ka sākusies pastiprināta gūstekņu atlaišana un līdz 1948. gada beigām Padomju Savienībā vairs nebūšot neviena kara gūstekņa. Uzzinājām arī, ka uz rietumiem patiesi atiet pastiprināti transporti, taču mēs sēdējām kā sēdējuši, un mūsu nepacietību un nervozitāti vairoja jaunas baumas, ka krievi tīši vilcinot gūstekņu atlaišanu, neraugoties pat uz Molotova personīgajām deklarācijām.

Vispārējo satraukumu vēl vairoja tas, ka sākās pastiprināta SS virsu un partijas biedru meklēšana — tiem nebija izredžu mājās tikt. Ilga gūsta laikā morāle gūstekņu vidū bija noslīdējusi tik zemu, ka spiegu un nodevēju bija sarasties neticami daudz un paši boļševiki tiem neko vis vairs neticēja. Tas apgrūtināja un padziļināja „tīrīšanas" akciju. Tā nevarīgās dusmās cerētās atlaišanas vietā sagaidījām dienu, kad mūsu nometni likvidēja un visus, kas tanī atradās, sadalīja pa jauniem dzelonstiepju aplokiem. Šķita, ka arī šoreiz brīvības sapnis būs izsapnots.

Nākamā numurā lasiet raksta sērijas beigas:

CAUR NKVD ADATAS ACI BRĪVĪBĀ

Teodors Zeltiņš

Dzīve

Ceļš dzīvē kalnup, lejup iet,
Starp debesīm un elli;
Pēc krogus mūka celli
Ne reti bijīgs atveriet.

Ik dienu tādēļ neskaitiet
Kā rožukroņa krelli.
Kur liks Dievs dzīvu lelli,
Kas tikai raudāt prot, ne smiet?

Ar uguns mīlu vīti,
Deg vakari un rīti.
Nakts vidū sapņu zīdu auž.

Jūs ceļaties un krītat
Ik soli tur, kur mītat,
Līdz prieka sāpēs dvēsle jauž:

Būt — sevi visā piepildīt!

Latvieši ārzemēs

„Latvju Vārds" raksta, ka Konstantīna Raudīves romāns „Silvestra Pērkona memuāri", kā dzirdams, esot iesniegts instancēm, kas piešķir Nobeļa miera prēmiju. Atzīmējot Jāņa Ģērmaņa 40 gadu skatuves darba jubileju, Stokholmā notika Strindberga lugas „Jūlijas jaunkundze" izrāde, kuŗā jubilārs tēloja sulaiņa Žana lomu. Dekorācijas gleznojis Niklāvs Strunke. Izrādē noskatījušies visai daudzi Stokholmas latvieši un zviedru prese veltījusi Ģērmaņa jubilejai rakstus ar uzņēmumiem.

Dānijā pašreiz notiekošajos skriningos daži tautieši nav atzīti par tiesīgiem saņemt IRO aprūpi. Par iemesliem min pārpratumus, kas radas valodas neprašanas dēļ, un nepamatotas denunciācijas.

Mariss Vētra piesūtījis trim Kanadas laikrakstiem vēstules, kuŗās aicina tos apvienoties, lai būtu iespējams salāpot līdzekļus un izdot vienu laikrakstu iespieduma tehnikā.

Francija zaudē Holandei futbolā 1—4

SVĒTDIENAS SPORTA NOTIKUMI

Pagājušā svētdienā Eiropas sporta laukumos atkal valdīja futbols, kā allaž gādājot par prāviem pārsteigumiem. Savā šīgada pirmajā valstu sacīkstē Francijai bija jāpiedzīvo negaidīti smags 1—4 (1—3) zaudējums Holandei. Neveiksmes galvenie vainīnieki bija Kārļa Ārena kluba biedri — RC Paris vārtsargs Viņāls un aizsargs Salva, kas abi bija stipri zem sava parastā snieguma. Sacensībā pret Skotiju tādēļ franči dodas ar mazām uzvaras izredzēm, kaut arī, paredzams, uzstāsies pārveidotā sastāvā. Skoti cīnā dosies tajā pašā sastāvā, ar kādu 3—1 uzvarēja Angliju. — Uzvarot 2—1 Bolton Wanderers, Anglijas meistartitulu futbolā sev nodrošinājusi Portsmouth vienība. Anglijas kausa izcīņā amatieriem 95.000 skatītāju redzēja Bromley 1—0 uzvaru pret Romford, bet Skotijas kausa finālspēlē Glasgow Rangers uzvarai dzīvoja līdzi pat 120.000 skatītāju. — Dienvidvācijas futbola meistarība gaužām nepatīkamus pārsteigumus sagādāja daudzajiem tūkstošiem totālizātora cienītāju. Jaunais meistars Kickers Offenbach tikai ar pūlēm spēja panākt 2—2 pret priekšpēdējā vietā esošo BCA Augsburg, TSC Ulm 6—0 pieveica FSV Frankfurt, Schwaben Augsb. — FC Nirnberg 3—0, VfB Stuttgart — Bayern München 1—0, Eintracht Frankfurt — Stuttgarter Kickers 2—1, 1860 München 1—0, Eintracht Frankfurt VfB Mühlburg — VfR Mannheim 2—1, Waldhof Mannheim — FC Rödelheim 2—1. Turpmākajās spēlēs sīkstākās cīņas paredzamas otrās vietas un palikšanas virsligā dēļ, kamēr Ziemeļvācijas virsligā vēl nav noskaidrots jaunais meistars, kuŗa goda tiko Hamburger SV, FC St. Pauli un VfL Osnabrück.

Pāvils Kļāns

IELAUŠANĀS BAD-KISINGENĀ

(2. turpinājums)

Viņš bija izdomājis — risks nemaz nelikās tik liels. Vispirms tik kuplā skaitā un sievietes sabiedrībā viņus neviens nenoturētu par kramplaužiem — viņiem vienmēr vēl izdotos pierādīt savus nevainīgos nodomus ar paša Floriana palīdzību, ko kritiskā brīdī taču galu galā izdotos sameklēt. Un nebija arī neviena pierādījuma, ka tas patiesi nebūtu Floriana nams. Viņš paņēma no automobiļa instrumentu kasti un, ne vārda nebildis, devās visiem pa priekšu kalnā, labi apzinādamies, ka šī ir vieglprātīgākā un mulķīgākā dēka visā viņa mūžā.

Pēc desmit minūšu gājiena viņi sasniedza labi bruģētu kalnu ceļu, kas slaidā līkumā veda gar augstas nogāzes malu. Kad viņi pirmo reizi no šīs vietas atskatījās uz pilsētu, tā slīga vienās spožās ugunīs, kas, arvien retāras kļūdamas, aizklīda tālu pa tumsā vairs neşaredzamiem kalnu pauguriem. Bet tepat no tuvuma caur naksnīgo koku lapotni lauzās džesa skaņas, un raibas spuldzes, starp zariem šūpodamās, norādīja vietu, kur varēja atrasties kāda kafejnīca vai bārs.

„Čik," pēkšņi sacīja Stella, „tu varētu uziet augšā un palūkoties, vai Florians nepavada sestdienas vakaru pie glāzes vīna."

„Patiesi," piebalsoja Kiliņš, „ņem viņu pie rokas un ved lejā, kaut arī viņš būtu kāda blonda eņģeļa sabiedrībā. Mums aiztaupīsies šis mulķīgais atslēdznieka darbs."

„Un to eņģeli ņem līdz," nosauca Melnais Čikam no muguras, kas jau grasījās pagaist tumsā zem kokiem. Viņa soļi vēl brīdi bija dzirdami klaudzam pa asfalte gludo segumu, tad tie izzuda kafejnīcas mūzikas neskaidrajās taktīs.

Palikušie pagriezās un pēc dažām minūtēm sasniedza starp lieliem kastaņiem gluži iegrimušu vasarnīcu. Tās viena puse izgāja uz šoseju, bet otra uz dārzu, kuŗa apjomu no šejienes nevarēja pārskatīt. Melnais izņēma no instrumentu saiņa vairākus daiktus un ar to palīdzību izlocīja no cietas tērauda stieples divainu kāsi. Iekodis šo lietu zobos, viņš veikli kā pērtiķis sāka rāpties pa divus metrus augsto dzelzs vārtu režģiem, kuŗu augšgalā vidēja dzelonstiepļu pinums.

„Vai tev nemaz nav bailes tikt notvertam un ieslodzītam par ielaušanās mēģinājumu?" Stella iejautājās tagad, kad Melnais jau bija augšā. Viņš neatbildēja, toties Kiliņš paraustīja plecus: „Melnais visu mūžu bijis traks. Bet mums nevajadzēja aizmirst, ka esam ārzemnieki, ko šejienieši neieredz..."

„Kiliņ," Stella ar nepacietīgu kustību pagriezās pret komponistu, „man apnicis to apzināties un mūžīgi dzirdēt. Visus šos gadus mēs esam paši sevi degradējuši un rāvušies maziņi tādēļ vien, ka citiem neesam pa prātam. Kur paliek mūsu iekšējā brīvība un lepnums? Viss atkarīgs no nodoma — un mūsu nodoms nav ne laupīt, ne zagt, mūsu nodoms šoreiz ir joks. Pārdrošs? Vieglprātīgs? Sodāms pēc iekšējās kārtības reglamenta? Varbūt. Bet mani tas lieliski atbrīvo. Divains veids? Tas vienalga. Šai grotesckajā rīcībā sakopots protests žņaugiem, ko bijām spiesti uzņemties pret pašu gribu, un apliecinājums, kaut arī pārspīlēts, mūsu iekšējai neatkarībai. Ar to mēs nevienam nenodarām ļauna. Ja tu to nesaproti, tad man jābrīnās, kā vari komponēt."

Tikai pēc dažām sekundēm Kiliņš atskārta Stellas vārdu jēgu un, apjukumu slēpdams, tumši izmuldēja: „Taisnību sakot, es šai brīdī gribēju tevi bildināt, kā jau Čiks to paguva. Tu mani aplēji kā ar aukstu ūdeni."

„Tas nekas," Stella pasmaidīja, „iekām nav sanākuši bildinājumi no visiem, es tā kā tā nevarētu tev atbildēt."

Viegls dipiens viņpus vārtiem pārtrauca sarunu — Melnais bija pāri. Tikko viņš paspēra pirmo soli, vasarnīcā pēkšņi atskanēja suņa rejas. Visi trīs sastinga kā draudīgas nelaimes gaidās

„Rāpies nu mudīgi atpakaļ," Kiliņš izdvesa.

„Nemuldi!" pusbalsī atcirta Melnais, viņš tomēr izšķirās par tālāku rīcību — šī laika normāli būtu pieticis, lai suņa neprātīgās rejas uzmodinātu vislielāko izgulētāju. Lunkans kā kaķis Melnais pazuda tumsā, un Kiliņš redzēja, ar kādu gandarījumu Stella nolūkojās viņam pakaļ. Viņš iespieda savu plāno ģīmi starp žoga dzelzs stieņiem un raudzījās aizliegtā dārza tumsā. Nebija šaubu, ka Melnais uzvarēs šai spēlē, kuŗā trūka vienīgi viņa bildinājuma. Šai spēlē, ko visi pieci draugi bija spēlējuši kopš bērnības. Viņš nopūtās.

„Vai tu vari tikt pāri šai sētai tikpat veikli kā Melnais?" Stella iejautājās, it kā viņa rezignāciju padziļināt gribēdama. Kiliņš papurināja galvu. Vai patiesi viņa bija tikai auksta aprēķinātāja, kas izvēlēsies to no viņiem, kam dzīvē vislabāk veiksies? „Es varu ko labāku," viņš šivi sacīja, pēkšņi iebāza roku pa vārtu režģiem un izcēla no lizdas aprūsējušu stieni ar ko tie bija atbalstīti. Tagad vārti vieglā padevās viņa spiedienam, un, ritmiski šurpu turpu šūpojot, viņš pēc nedaudz mirkļiem panāca, ka atslēgas bulta izlēca no lizdas un vārti atsprāga valā.

„Lieliski!" Stella nemākslotā sajūsmā iesaucās.

„Tas ir galvas gabals," Kilians, saukts Kiliņš, pašapzinīgi atteica. Viņi iegāja dārzā, devās apkārt vasarnīcai, un, suņa ellīgo reju pavaditi, sasniedza terasi, kas izgāja uz dārzu. No pilsētas, no ielejas, ar tumsu cīnīdamies, lauzās šurp ielu un reklāmu ugunis, un šīs blāvās un ļoti vārgās gaismas blāzmā no terases tumsas pēkšņi iznira Melnais.

„Ak, tie esat jūs!" viņš sacīja mākslotā vienaldzībā, bet viņa balsī skanēja vairāk atvieglojuma nekā bezrūpības. „Kiliņ, kā tad tu te tiki?"

„Stella mani pārcēla pār sētu," tikpat vienaldzīgi atteica Kiliņš. „Saki, ko tu te labu dari?"

„Es? Tāpat vien pagrabinos. Vai nāksi man palīgā?"

(Turpinājums sekos.)

Chronika

Latviešu stīgu kvartets atgriezies Vācijā no koncertturnejas pa Zviedriju un Dāniju. Kvartets Zviedrijā devis 21 un Dānijā 2 koncertus, visos gūstot nedalītu klausītāju un preses atzinību. Pēc dažu dienu atpūtas kvartets 26. aprīlī dodas jaunā turnejā uz Angliju, kur paredzēti apmēram 30 koncerti. Starp citu, divus raidījumus kvartetam piedāvājis arī Londonas BBC raidītājs. Jau tagad noskaidrojies, ka kvartets, akceptējot Zviedrijas kamermūzikas biedrību uzaicinājumu, rudenī dosies uz Zviedriju vēl trešo reizi, kur paredzēti apm. 10 koncerti lielākajās turienes pilsētās.

Par Elfrīdas Karlsones-Kuŗkaines un viņas pavadītāja Jāņa Kalniņa koncertiem Kanadā turienes laikraksti sniedz visai atsaucīgas kritikas, slavējot gan vokālās, gan mūzikālās dotības un latviešu autoru darbus.

Vijolvirtuozs Rūdolfs Miķelsons, kas līdz šim dzīvoja Giftenes nometnē angļu joslā, izceļo uz Austrāliju un pašreiz atrodas Fallingbostelē.

Latviešu teātris Dānijā sagatavo Rūd. Blaumaņa lugas Zagli un Pēc pirmā mītiņa, un Hugo Krūmiņa — Zvejniekciema zēni J. Berkāna režijā. Teātris aicināts viesoties arī Zviedrijā.

Ženēvā Leonida Zemgala izdevumā iznākusi Borisa Zemgaļa grāmata Dienās baltās nebaltās, ar apakštitulu Alfreda Valdmaņa darbs tautai un tēvzemei.

SLUDINĀJUMI

IZNĀCIS!

Henrija Moora stāstu krājums

„PORTREJA"

Grāmatai ilustrātīvo ietērpu darinājis Pēteris Rožlapa.

Grāmata dabūjama visās nometņu grāmatnīcās un apgādā. Cena DM 3,50. Atkalpārdevējiem atlaide.

JĀŅA MIĶELSONA

grāmatu apgāds

(13a) Würzburg, Central DP Camp (301-

LAI PAKALPOTU

to latviešu izceļotāju nākotnei, kuŗiem būs lemts steigā līdumnieka gaitas vai kļūt par kļimiskās kokapstrādāšanas jeb līdzīgas nozares darbiniekiem,

apgāds laidis klajā:

Prof. Dr. ref. tor. A. Kalniņa

ĶĪMISKĀ MEŽU TECHNOLOĢIJA

Grāmatas apjoms 496 lappuses un sniedz nepieciešamos materiālus visiem, kas grib šajā nozarē nodarboties praktiski un gūt panākumus. Izdevumā uzņemts plašs ilustrātīvais un tabulārais materiāls. Grāmatas cena DM 15,—

Jāņa Miķelsona

grāmatu apgāds,

(13a) Würzburg, Central DP Camp (300)

PAŅEMIET DZIMTENI LĪDZ

mūsu iecienījamāko gleznotāju akvarijumā,

iegādājoties

A. Annusa, F. Banges, J. Gaila, J. Kugas, L. Liberta, A. Prandes, K. Saumaņa un K. Ubāna

GLEZNU LIELA FORMĀTA REPRODUKCIJAS

Cena 0.80 gabalā. Nonākot emigrācijas zemēs, jūs ar tām varēsit greznot savu dzīvokli, kā arī apdāvināt mūsu draugus.

Pieprasiet grāmatnīcās vai arī apgādā.

Apgāds „Sauksme", Kempten, Allgäu, Königstrasse 4. (308)

„LATVIJAS" ABONEMENTS.

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 1,30 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareilles iespiedrindas izņemot teātru. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu.

Abonements pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama: „Latvija", (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannsplatz 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.